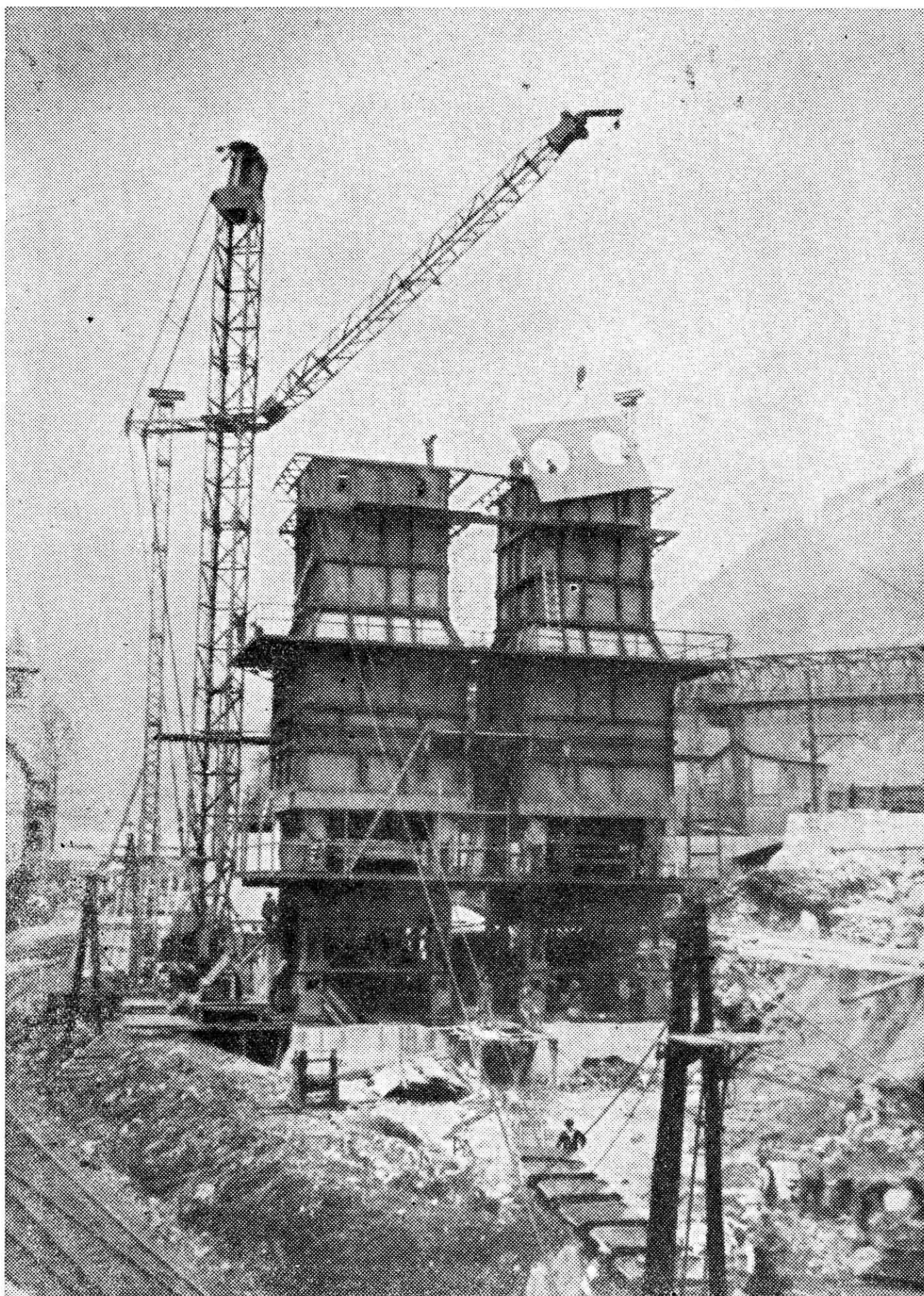

ŽELEZAR

MESEČNIK DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

**Nove gradnje - večja
in boljša proizvodnja -
korak naprej
k socializmu**

5

MAJ

1952

Kaj boste brali v tej številki:

B. G.: Tovariš Tito	1
— j — : Praznovanje naših velikih praznikov odraz predanosti in zavednosti delovnih ljudi	2
Osnovna partijska organizacija glavne pisarne budno spremlja vsa dogajanja v svojem delokrogu	7
Pogačnik Franc: Naloga vseh delovnih ljudi v nadaljnjem sprovaianju sistema nagrajevanja	10
S. M.: Delu čast in priznanje	12
— j — : Nov ljudski odbor Mestne občine Jesenice	14
Ing. Exel N.: Preizkušnja jekla (konec)	16
Ing. Leo Knez: Zakaj zahtevamo kvalitetno delo	17
Ing. Hafner Pavle: Gradnja hidrocentral v svetu in pri nas	20
Poročilo o važnih zakonih in uredbah	21
Fizkultura in šport	
Sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu	22
Kegljači bodo dobili svoje kegljišče	22
Kultura in prosveta	
Mestno gledališče gostuje in pripravlja novo premiero	23
Doma	
Titovo štafeto LT so kajakaši ponesli z Jesenic	23
Jeseniški pionirji bodo letos taborili ob Završnici v Žirovnici	24
Po svetu — Film - kino — Objave	
Vprašaj —dobiš odgovor	24

Poziv vsem gasilskim četam v okraju Radovljica

Bližajo se dnevi, ko bodo prostovoljne in poklicne gasilske čete iz vse Slovenije nastopile na Gasilskem festivalu LRS v Ljubljani. Na tem festivalu naj bi čete pokazale svojo moč, disciplino in sodobno izvežbanost našega gasilstva, ki ima za seboj častno preteklost. Zato bodi naloga vseh čet, četnih poveljnikov in vseh članov, da se vestno pripravljajo na ta veliki praznik slovenskega gasilstva. Vse naloge in navodila, ki jih daje Republiška gasilska zveza kot prirediteljica festivala, naj bodo izvedene do potankosti in točno v rokih. Le tako bomo

zmogli delo, ki nas še čaka od sedaj pa do dni festivala. Pri tem opozarjam, da so pred samim festivalom v območju Radovljica - Jesenice predvidene sledeče prireditve: Okrajna prireditev v Bohinju dne 13. 7. 1952, ki je istočasno zvezana s 50-letnico Gasilske čete v Boh. Bistrici in 70 letnica Prostovoljnega gasilskega društva v Begunjah dne 20. 7. 1952. Še pred tem pa bo največja prireditev v gorenjskem kotu, proslava 70 letnice Prostovoljne industrijske gasilske čete Železarne Jesenice.

Program, ki ga je to društvo spo-

ročilo vsem četam v okraju posebej ostalim (Kamnik, Kranj, Tolmin) pa preko pristojnih OGZ, je sestavljen okvirno tako, da bo to le skupna priprava vseh gasilskih čet na republiški festival. Zato ob tej priliki priporočam vsem četam, da prijavijo svojo udeležbo na proslavah na Jesenicah v dneh od 4. do 6. 7. 1952 zlasti pa, da se kot tekmovalke vključijo v strokovno tehnični program. Pohitite s temeljitimi pripravami in vežbanjem! Čas hiti z neverjetno naglico!

OGZ Radovljica - Jesenice
Gregor Novak, poveljnik

B. G.:

Tovariš Tito

Železo je trdo koval,
ga s svojimi rokami lil,
žaril, oblik stotero dal
in v čvrsto jeklo ga kalil.

V ljudeh, ki je skoz njih roke
bogastvo se prav vse točilo,
a same beda, boren kruh, solze
in zlo nasilja je družilo,

prižigal svetlo je spoznanje,
da svet krivice, zla in zmed
bo moral pasti; davne sanje
je puntarjev pogum besed

njegovih dramil, k rdečem cilju
napotil tistih je nebroj,
ki samogoltnemu nasilju
le vprežna so žival in stroj.

In njih je žuljave dlani
le v eno pest, kot z jekla vlito
spojil in v svetle zarje dni
popeljal jih tovariš Tito.

Čez našo zemljo je zavel
vihar krvi, grozot, plamena,
divjaških tolpe, ki naj v pepel
steptala naša bi semena.

In ne roke le, še besedo
nam vklenil je v grozoten molk
in nas v smrt kot klavno čredo
naduti gnal nadčlovek — volk.

Ni več odločnega moža?
In vsako upanje ubito?
Takrat svoj glas, kot grom z neba
povzdignil je tovariš Tito.

Upor! V boj! In golih rok
je narod v svetlo borbo planil.
Je kdo, ki mož, žena, otrok
armadi pot bi bil zabranil?

Poveljnik je tovariš Tito!
Kaj mraz in trud in kri in glad!
Mi s pesmijo smo bojevito
pojoč vrstili se v napad.

Na juriš nas od zmag do zmag
v pomlad je vodil zmagovito,
dokler pregnan ni bil sovrag,
naš komandant tovariš Tito!

Na mnoga leta
za srečo nas vseh k 60. rojstnemu dnevu

Zaman, junaki, nište pali,
vpojili grudo nam s krvjo,
grobovi vaši preorali
za novo setev so zemljo.

Vsejal je kleno zrnje Tito,
rojeno iz krvi in bolečin.
Zdaj žene rast v zoreče žito
globokih, trdnih korenin.

In smeh in pesem, vrisk in delo.
Rokam se našim čudi svet.
Iz težkih dni se je spočelo
življenje lepših tisoč let.

Kaj mar nam hrup na levi, desni?
Mi gremo svojo pot naprej...
A vam velja, hujskači besni,
kdor na račun bi naših mej,

svobode mešetaril zvito:
mi še vemo, kako drži
se puška in tovariš Tito
je z nami in z njim mi, mi vsi!

Praznovanje naših velikih praznikov odraz predanosti in zavednosti delovnih ljudi

Pomlad je spet dahnila v deželo. Ozeleneli so gozdovi in travniki, polja so zadihala skrivnostno rast. Novo življenje se je prebudilo. Vse je odeto v pisano in svežo slavnostno obleko. Morda ni samo slučaj, da prav v to pomladansko obdobje pade cela vrsta naših največjih praznikov: 27. april, rojstni dan naše OF, 1. maj praznik delovnega ljudstva, 15. maj dan zmage in rojstvo naše svobode in končno 25. maj, rojstni dan našega ljubljene voditelja tovariša Tita.

Vsi ti prazniki so tako tesno zvezani in tako odločilni za razvoj naše ljudske revolucije, narodno-osvobodilne borbe, končne osvoboditve in s tem graditve nove socialistične države, da se danes tiste pomembnosti, ki jim jo bo vsekako dala zgodovina, le površno zavedamo. Na drugi strani pa je prav danes praznovanje teh praznikov intimnejše, toplejše, kajti ob njih se prebuja tisoče in tisoče veselih, ponosnih, žalostnih in groznih spominov, spominov, ki jih bodo naši zanamci le megleno poznali iz dokumentov in umetniških stvaritev.

Priprave za praznovanja so se začele že več kot mesec dni prej. Življenje kulturnih in prosvetnih

skupin se je razgibalo in poživelo. Peveci, godbeniki, recitatorji in organizatorji so kar tekmovali med seboj, kdo bo pripravil udarnejši, kvalitetnejši in pestrejši program. Posebne kulturne skupine so organizirale tudi sindikalne podružnice v Železarni in

s svojim programom ponesle napredno in revolucionarno delavsko zavest tudi na vas med delovne kmete in kmečko prebivalstvo. V Bohinjski Bistrici, Bohinjski Beli, Kranjski gori, na Dovjem, v Žirovnici, Gorjah, Zasipu in na Brezjah, povsod so jih toplo in navdušeno sprejeli, kar je dokaz, da naše podeželje nujno potrebuje rednih sličnih prireditev, ki bodo služile k tesni povezanosti med delavstvom in kmeti, na drugi strani pa vnašale na naše podeželje napredno socialistično zavest. Posebno se je izkazala s kvalitetnim programom kulturna skupina obrata OTK.

27. april, 11. obletnico ustanovitve Osvobodilne Fronte je jeseniško delovno ljudstvo počastilo s slavnostno akademijo v Titovem domu.

Posebne priprave pa so se vodile za proslavo 1. maja. Slavnostna akademija se je vršila ob tradicionalni skali na vrtu za Jelenom, kjer so napredni delavci že pred vojno praznovali svoj praznik v težkih ilegalnih okoliščinah in v večni nevarnosti pred orožniškimi pendreki in bajoneti. Akademija je imela še posebno svečano obeležje zaradi prevzema prehodne tekmovalne zastave vlade FLRJ od kolektiva Zenice, ki jo je delovni kolektiv Železarne prejel za dosežene uspehe v II. polletju 1951. Tov. Mlakar Janez, poznani borec za delavske pravice, pa je poleg drugih govornikov, številnim udeležencem prikazal praznovanje 1. maja nekdanj in danes, ko ga praznujemo svobodni in nemoteni od kogarkoli. Za pester program so poskrbeli pevci in godbi z Jesenic in Javornika, najboljše točke iz programov kulturnih skupin sindikalnih podružnic in recitatorji.

1. maj pa smo praznovali na znanih partizanskih in delavskih Poljanah, kjer so se že pred vojno na

ta dan zbirali in morali skrivati napredni delavci, kjer je počila prva partizanska puška jeseniškega kovinarja in padla tudi prva žrtev, mladi Ferdo Koren.

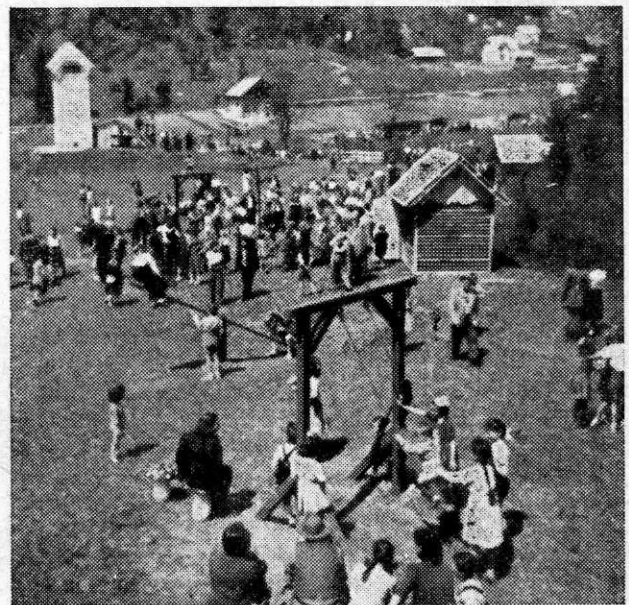
Zdaj pa je na visokem mlaju zmagovito in ponosno plapolala naša zastava z rdečo zvezdo, simbolom delavske borbe, naše osvobodilne vojne in zmage.

Preko 15.000 ljudi je že v zgodnjih dopoldanskih urah pohitelo na Poljane. Ob 11. uri dopoldne je bilo politično zborovanje na katerem je govoril predsednik Sindikalnega odbora Železarne tov. Škrlj Franc. Po zborovanju pa so se vrstili koncerti javorniške in jeseniške godbe na pihala in pevskih zborov. Odobravanje je žel združeni pevski zbor javorniških in jeseniških pevcev. Mogočno je donela pesem iz delavskih grl čez slavnostno razpoložene Poljane. Posebno pa so bili vsi navdušeni nad pionirskim tamburaškim zborom SKUD »Fr. Mencinger« iz Javornika. Mladim glasbenikom gre vse priznanje, njihovemu požrtvovalnemu dirigentu pa čestitke in zahvala.

Najmlajše, našo deco je čakalo na Poljanah posebno presenečenje. Postavljene so bile lične pravljичne hišice, številne gugalnice in vrtljak. Krasno sončno vreme je še povečalo njihovo radost nad pripravljenim igriščem.

Da, naša mladina. Prav ničesar ne ve deklíč, ki ga vidimo na sliki, kaj vse so njeni starši, bratje in sestre morali prestati, žrtvovati in se boriti, da se ona lahko nasmejana in srečna guga na gugalnici. In če ve, se sigurno s hvaležnostjo v srcu spominja vseh titih, ki so ji to omogočili. Za tak zdrav, nasmejan in srečen rod se bori tudi naše delovno ljudstvo in gradi sebi in svojim potomcem lepo bodočnost, ki ne bo poznala izkoriščanja, mračnjastva in priganjaških bajonetov. Kako lepa in vzvišena je

naloga, ki smo si jo zadali. Tovariš, tudi od tebe je odvisna njena izvedba. In čez nekaj desetletij bo tudi tebe poplačal tak nasmejan in srečen otrok, ki sicer ne bo morda razumel, toda cenil vse tisto kar bo imel in kar mu mi vsi ustvarjamo že danes.

Za ljubitelje strelskega športa sta pripravili dvoje strelišč strelski družini »Matija Verdnika - Tomaža« iz Jesenic in »Daki« iz Javornika. Na sliki poleg pa vidimo združeni pevski zbor med nastopom.

Številni fizikulturni nastopi so poživali pester sporred. Nastopili so člani TD »Partizan«, pionirji, pionirke, mladinci in mladinke osnovnih šol in gimnazije s športnimi igrami, učenci Metalurško industrijske šole pa s prostimi vajami. Zdrav duh v zdravem telesu. Tako se krepi mladina in utrjuje svojo delovno in obrambno moč.

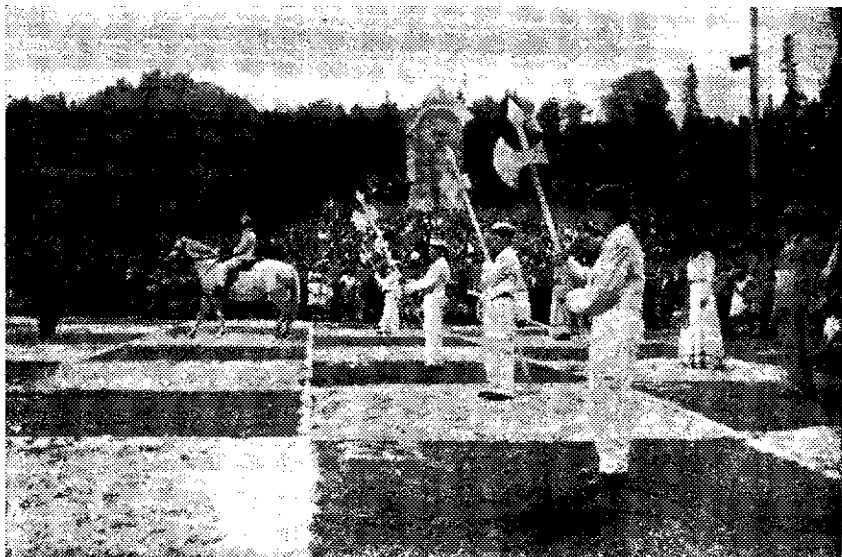
Ljudska tehnika je nastopila z jadralnimi in motornimi letalskimi modeli, obrati Železarne pa so med seboj tekmovali v vlečenju vrvi. Saj se vsega še naštetu ne da, kar je bilo za 1. maj pripravljeno na Poljanah.

Posebna zanimivost je bil tuživi šah, ki ga je pripravil jeseniški šahovski klub, ki edini v državi organizira to vrstne prireditve.

Proslava 1. maja 1952 je bila ponovna manifestacija moči in pripravljenosti našega delovnega ljudstva, da pod vodstvom slavne KPJ ustvarja socializem.

Več kot tisoč grobov talcev je v Begunjah

11. maja pa je v okviru proslav Dneva zmage organiziral Okrajni ljudski odbor Radovljica velik partizanski tabor v Begunjah, ki se ga je udeležila vsa Gorenjska.

Partizanski bataljoni, ki so jih sestavljali člani Zveze borcev in predvojaške vzgoje so že v soboto krenili na pohod in v nedeljo dopoldne ponazorili osvoboditev Begunj. Mestno gledališče z Jesenic je uprizorilo v okviru tega tudi zadnje dejanje »Vide-Staše«. Pester program svečane proslave so sestavljali kulturno-prosvetni odseki iz vse Gorenjske.

Govorila sta sekretar OK KPS Radovljica tov. Milan Kristan in tov. Rebolj, komandant partizanskih edinic, ki so pred sedmimi leti napadle in osvobodile Begunje in tako rešile življenje številnim jetnikom v zloglasnih okupatorjevih zaporih.

Svečana proslava v Begunjah je bila manifestacija vse Gorenjske, da bomo to kar imamo, znali tudi braniti, če bo treba, obenem pa tudi množična počastitev vseh, ki so darovali svoja življenja in kri za našo boljšo sedanost in bodočnost. Preštevilnim grobovom talcev v Begunjah, se je od najmlajšega pionirčka do najsatřejšega možakarja, vsakdo s trpkim, toda ponosnim občutkom hvaležen poklonil. Nikdar več ne smemo dopustiti, da se kaj takega dogodi našemu narodu, je bila tiha misel vseh, ki so ta dan prišli v Begunje. Množični grobovi talcev

v Begunjah bi morali postati svetišče, kamor bi enkrat na leto poromali vsi Slovenci in počastili spomin tistih, ki niso pričakali tega za kar so se borili in padli, tistih, katerih težko, a slavno delo nadaljujemo mi.

Na Jesenicah se je na Dan zmage, 15. maja, vršila v Titovem domu svečana akademija z bogatim programom. Dan zmage je jeseniški kovinar praznoval z odločno volje, da bo ovenčal z zastavo zmage, tudi svojo borbo pri graditvi socializma, kakor je ovenčal borbo za našo svobodo.

Za 60. rojstni dan maršala Tita so se Jesenice prav skrbno pripravile. V četrtek ob 11. uri do-

do Javornika. Tako je bila tudi letos Titova štafeta odraz svobode, ljubezni in predanosti našemu velikemu sinu in voditelju maršalu Titu. Tisoče in tisoče najiskrenejših čestitk in voščil je pohitelo s štafetnimi palicami k maršalu Titu, z eno samo željo, da bi nas zdrav in krepak še nadalje odločno in pogumno vodil po poti nove družbene ureditve v lepšo bodočnost.

V soboto, 24. maja pa se je v počastitev 60. rojstnega dne maršala Tita vršila svečana akademija. Z bogatim in kvalitetnim programom je akademija nad vse dostojno počastila življenjski jubilej našega Tita. Življenjsko pot in borbo za delavske

Foto: Franc Torkar

poldne so na Jesenice prispele vse štafete iz Triglava in zgornje savske doline. Številno prebivalstvo in predstavniki organizacij so štafete sprejeli na trgu pred gimnazijo, mladina osnovne šole in gimnazije pa jih je obsula s cvetjem. Krasno izdelano štafetno palico s pozdravi in čestitkami slovenskega ljudstva je direktor tov. Ropret Viktor predal delavcem Železarne in mladini Jesenic. Poveljnik gasilcev tov. Gregor Novak pa je posebne štafetne palice gasilcev in članov PAZ, ki so letos organizirali svojo štafeto za Titov rojstni dan, po prevzemu od gasilcev mesta Jesenice izročil gasilcem Železarne. Izvršil se je tudi prevzem štafetne palice naših hrabrih graničarjev in JLA. Čestitke množičnih organizacij in vsega prebivalstva Jesenic pa so naprej ponesli fizikulturniki in gimnazijci. Pri lepo okrašeni glavni pisarni je štafeta krenila v Železarno samo, kjer so jo skozi vse obrate ponesli naši kovinarji in železarji. Že po nekaj minutah so jo ob vhodu pri Kašti sprejeli spet drugi nosilci in jo ponesli naprej

pravice maršala Tita je v svojem govoru prikazal sekretar MK KPS tov. Brun Viktor.

Vsi ti prazniki so jasno pokazali, da naše delovno ljudstvo zvesto sledi svojemu partijskemu in državnemu vodstvu in, da je trdno odločeno vztrajati in se nadalje še uspešneje boriti na fronti za novo, lepše življenje in ustvarjanje tistih novih in boljših oblik socialistične družbe, ki ne bo samo naša lepša bodočnost, temveč tudi svetilnik vsemu trpečemu in tlačnemu človeštvu.

Vsi ti prazniki so odločen odgovor pešici tistim med nami, ki ne zaupajo delavskemu razredu in njegovo pot zlonamerno zavirajo, pa tudi tistim za našimi mejami, ki mislijo, da bodo z lajanjem, strupenim obrekovanjem in podlim mešetarjenjem odvrnili naše delovno ljudstvo od njegove jasno začrtane poti in mu zabranili tiste svete pravice, ki jih je izvojevalo s krvjo, žulji in zmagami. Enotni in močni smo, kot še nikoli poprej in to naj upoštevajo vsi, ki odklanjajo našo prijateljsko roko.

Ne priznamo odločitev londonske konference in odločno protestiramo proti volilnemu terorju in krivicam v Trstu!

OSNOVNA PARTIJSKA ORGANIZACIJA GLAVNE PISARNE BUDNO SPREMLJA VSA DOGAJANJA V SVOJEM DELOKROGU

V četrtek, 15. maja je bil v dvorani Sindikalnega doma pri Jelenju 1. odprti partijski aktiv osnovne partijske organizacije Glavne pisarne. Aktivu sta prisostvovala tudi sekretar MK KSP tov. Brun Viktor in sekretar TK KPS tov. Labura Zvone. Številna udeležba je pričala, da so tudi nameščenci resneje pristopili k reševanju vseh političnih problemov v Glavni pisarni.

Referat, ki ga je prebral sekretar OPO Glavne pisarne tov. Židan je vseboval izčrpno analizo političnih vprašanj v Glavni pisarni.

Uvodoma je omenil pomen odprtih partijskih aktivov. Podčrtal je važnost istih, kot pomembno sredstvo za krepitev zvez med Partijo in širokimi množicami in za krepitev partijskih vrst z resničnimi borci za socializem.

Prikazal je vodilno in avantgardno vlogo KP, katere osnovno jedro je vedno tvoril delavski razred. Prikazal je ogromne pridobitve, ki jih je Partija pod vodstvom tovariša Tita izvajala in predstavlja garanta za našo resnično lepšo bodočnost.

Ali je potem mogoče verjeti tisti peščici elementov, ki jim Partija ni bila in jim nikoli ne bo po volji? In kdo so končno ti elementi, se vprašamo? stoji v referatu. Večinoma taki degradirani in z agrarno reformo in nacionalizacijo prizadeti buržuji in pijavke delavskega razreda. K njim bi prišeli tudi ves reakcionarni kler in protiljudsko duhovščino, ki se ne more sprijazniti z resnico, da izkoriščanja človeka po človeku ni več in, da se nekdanj z mračnjastvom in vero zastrupljeni človek dviga z mislijo v novo spoznanje resnice na temelju znanstvenega socializma oz. marksizma.

Ob novih zakonskih spremembah, predvsem pa ob zakonu o upravljanju narodnega gospodarstva po proizvajalcih samih na osnovah družbenega plana se zaostrujejo gospodarski in razredni odnosi v borbi za nadaljnjo izgradnjo socializma. Današnja faza za nadaljnjo razvijanje socialistične demokracije nalaga partijski organizaciji in njenim članom, kakor vsem delovnim ljudem nove in težke naloge. Zato je tudi naša partijska organizacija v Glavni pisarni prešla od navadnega beleženja in nerevolucionarnega reševanja problemov k revolucionarnemu in političnemu načinu. Vemo, da nasprotnim elementom ta način dela ne ugaja in bi radi še vedno neopaženo in podtalno rovarili. Toda vedo naj, da jih vidimo mi, da o njih vodimo računa, da nam je njihova umazana in izdajalska preteklost še vedno merilo pri ocenjevanju njihovega sovraštva za držanja do našega boja za socializem. Le naša budnost, ki mora biti večja od njihovega sovraštva in pretkanosti bo odkrivala njih namere in tudi pomedla iz naše srede vso tisto navlako, ki ne spada v našo skupnost.

Birokracija je nevaren pojav za rast socializma in je tista rešilna bilka za katero se oprijemljejo

prav preživeli elementi razbitih birokratskih kast in tendenc bivšega kapitalističnega sistema.

V praksi priprave dela in proizvodnega sektorja na sploh je ostal zastarel način in odnos do upravljanja podjetja na osnovah prejšnjega birokratskega sistema. Ob sedanji stopnji razvoja je napačno in škodljivo, da proizvodnja diktira prodajo v odnosu do tržišča. Posledica birokratskega sistema je prepisovanje in dubliranje dela obrazcev in poročil brez števila in vrednosti. Knjigovodstvo kot glavni in nujni pokazatelj storilnosti in naših uspehov pa čisto z nečistimi računi in zakasnelimi roki stopa pred Delavski svet.

Zadnja politična analiza, ki smo jo izvedli po posameznih oddelkih nam je odkrila tudi lastne slabosti dela, namreč, da smo komunisti sami preveč zapadli pod vpliv strokovnjastva in malomeščanskih tendenc. Že CK KPS je na VII. plenumu podčrtal nujnost največje politične aktivnosti komunistov in partijske organizacije v tej smeri. Odločno je bilo poudarjeno, da partijska organizacija ne sme biti del državnega aparata in izvrševalec dnevnih praktičnih nalog, temveč politični organizator in najaktivnejši borec na političnem, kulturnem in gospodarskem polju.

Da pa bi bila naša partijska organizacija kos tem nalogam je potrebno predvsem razkrinkavati sovražne elemente in spoznati njihove metode dela. Potrebno je, da na odprtem partijskem sestanku govorimo tudi v naši inteligenci in jo opredelimo.

Takozvane višje, izrazito buržoazne inteligence ni pri nas več. Ostal je le srednji in nižji sloj stare inteligence, ki je že pomešan z novo socialistično inteligenco, bodisi iz vrst strokovnjakov delavskega razreda, bodisi iz vrst absolventov novih visokih in srednjih šol. Ti se že vključujejo v naše delo in to izkazuje z nenehnim požrtvovalnim in revolucionarnim delom na vseh področjih družbenega življenja.

Obravnavali bi le malomeščansko inteligenco, njen manjši del tiste višje inteligence, ki se odkrito nagiba k razbiti buržoaziji. V preteklosti so bili na vodilnih položajih v Železarni pomagači kapitalistov. Njihovi navadni pogovori v naši gospodarsko-politični izoliranosti, vedno večji odvisnosti od zapada, o zavoženem gospodarstvu, gospodarskih škodah pri gradnji objektov petletke, o nesposobnosti delavskega razreda pri upravljanju in že kar direktni dvomi in kritike na sposobnost našega partijskega vodstva, dovolj jasno pričajo o njihovem stavu in buržoazni pripadnosti. Obenem pa se vse živahneje povezujejo s starimi prijatelji v inozemstvu in lačno pričakujejo političnih informacij od tujcev, kar negira njihovo zatrjevano apolitičnost.

Lep del opisanih je še na vodilnih pozicijah v Železarni, kar ni brez posledic za izpolnjevanje družbenega plana v sami administraciji in proizvodnji podjetja.

N. pr. ing. Legat, ki je bil še do nedavnega zaposlen v Železarni, se je ob priliki prevzema Železarne v roke proizvajalcev izrazil, da bo tov. Jagodic, takrat predsednik delavskega sveta, že še predal ključne pravemu nazaj, misleč pri tem na Westna in druge. Imenovani še vedno išče stike pri vodilnih osebah v naši Železarni in od njih dobiva tudi razne informacije.

Nadalje Verdikon in Ogrin oba nekdašnji pri višjih položajih pri Westnu in prav tako Črnko, ki so jim bile poverjene zaupne vojaške nabave in še ljudje na gotovih delovnih mestih, ki so bili tajniki buržoaznih in fašističnih organov in njih ukrepov proti delavskemu razredu.

Njihova vloga v preteklosti mora biti nam komunistom izhodiščna točka pri ocenjevanju njih samih in vseh reakcionarnih pojavov v našem kolektivu. Vsak izmed nas je imel dovolj prilike, da se v 7 letih preobrazi in nudi vso pomoč delavskemu razredu pri ustvarjanju njegovih nalog socializma. Toda ti ljudje se ne bodo preobrazili nikoli.

V svojem službenem poslovanju so manifestirali in še manifestirajo svoj sovražni stav v najrazličnejših oblikah nedela, neinicijativnosti, birokratizma, podtalnega politikanstva in špekulanstva. Svojo neažurnost in nedoslednost v pisarni zagovarjajo s premajhnim številom uslužbencev, z njihovo nesposobnostjo in nedisciplino, govoričijo o slabih razmerah življenjskega standarda in, da jih Partija zavira z neobjektivno kritiko itd.

Samoiniciativno niso napravili ničesar. Le na pritisk višjih forumov Partije in Sindikata so se s kritiziranjem lotili dela v pogledu izboljšanja in pri tem vnašali med uslužbence nezaupanje v uspešnost novih ukrepov in načina dela.

Slika prodajnega oddelka je konkreten primer njihovega dela, saj so samo zaradi zastarelih terjatev izgubljeni milijoni. Sklep CK KPJ o prioritetni nabavi materiala za vojsko in ključne objekte izvajajo tako, da oficirji JLA stojijo ure in ure na hodniku, bivši renomirani kramarji raznih železnin in celo privatnih podjetij pa uživajo vso prioriteto in poslovno ljubeznivost. Verižnik v Zagrebu je ponujal za 100 kg vzmeti brez kontingenta brezplačno enomesečno letovanje v Dalmaciji. Verdikonovo, Ogrinovo in Balančevo pijančevanje si lahko razlagamo samo z zgoraj navedeno sijajno ponudbo.

Nadalje so značilni nagibi za zaslužek na podlagi provizij pri nabavi lesa od privatnikov, postranski zaslužek nabavnih referentov pri preprodaji raznih artiklov od privatnega sektorja, nadalje malomarnost nabavne službe v pogledu izpolnjevanja pogodb po količini, asortimanu in ceni.

Iz poželenja po špekulantstvu in iz absolutnega nerazumevanja odnosa do tržišča se je pojavila pri šefu priprave dela ideja, da bi vse posle prodajnega odd. prevzela priprava dela, češ »saj že itak vse sami vršimo«. S tem pa bi se samo uresničila težnja proizvodnje do trgovine in v še večjem diktiranju prodirala naprej. Nujno pa je, da se proizvodnji odvzame funkcija diktiranja svojih proizvodov in prilagodi novim gospodarskim tržnim odnosom.

Opaza se, da tudi pri tehničnem vodstvu komunisti često naletijo na nenaklonjenost in nerazu-

mevanje. Partija si je zadala nalogo že pred leti, da jih privede v naše vrste, toda vsa prepričevanja niso pomagala. Pri izgonu reakcionarnih delovodij na prometu so jih prav ti ljudje skušali zagovarjati, seveda pod pretezo strokovnosti. Prav ti ljudje začenjajo takoj ob nastopu službe novega partijca svojo podtalno politiko in gonjo proti njemu. Ravnik, šef finančnega oddelka ob pomoči še drugih opozarja svoje podrejene somišljenike, naj bodo previdni do novince partijca. To je običajni prvi alarm. Nato pa pustijo novince samega, ne nudijo mu možnosti razvoja in ga tako počasi demoralizirajo. Tovarišico Sotler Marinko so tako l. 1950 poslali v Zenico, tov. Rosensteina so kljub njegovi fakultetni izobrazbi vztrajno držali na nižjih knjigovodskih poslih, tov. Fišerjevo pa so odrivali toliko časa, da je sama dala odpoved. No, zdaj moramo počakati kako bodo opravili z našim novim članom tov. Zupanom.

Na mezdnem uradu smo slično personalno politiko že obravnavali. Partijke tega oddelka še niso dovolj razgledane in ideološko podkovane, da bi razumele podtalno rovarjenje in politično situacijo v tem oddelku. Tako so na tem oddelku hoteli odpustiti tov. Dorničevo, borko od l. 1941. Na tem oddelku se še ne zavedajo, da ne moremo ločiti strokovne ocene od politične in obratno.

Del naše inteligence je mišljenja, da so najvišji vrh naše družbe, ker so bolj izobraženi, strokovni in kulturni in, da jim zato pripada duhovno vodstvo nad delovnim ljudstvom. Ne zavedajo se, da ločitev duševnega dela od fizičnega ni večna in, da jo socializem že odpravlja, da se iz delavskih množic dnevno poraja nova sposobna inteligenca.

Nekateri ne priznajo delavskemu razredu vodilne vloge in se težko uživljajo v upravljanje po delavskih svetih in upravnih odborih. Od tod tudi izvirajo znane debate, da naš direktor, ki izhaja iz delavskega razreda, ne bo sposoben voditi podjetje in naštevajo kopico ljudi, ki naj bi po njihovem mišljenju prevzeli direktorsko mesto.

Zadnja novica agencije »Reakcija« je, da je Klinar, bivši tehnični direktor KID dobil ponudbo za direktorsko mesto v naši tovarni, seveda pod pogojem, da bi imel proste roke pri odločanju v personalni politiki. Novica vzbuja smeh pri normalno razvitih ljudeh, naši purgarji pa so bili vsi navdušeni ob nedavnem obisku tega starega buržuja. Korantar, Ravnikova, Jeramova in še drugi so ga ganljivo sprejeli. Stvar je treba resno pogledati. Klinar ni bil samo strokovnjak, bil je predvsem Westnov prvi birič pri krotjenju jeseniškega delavstva. Mogoče nekateri imenovanih tovarišev zaradi svoje malomeščanšine ne gledajo na Klinarja tako ostro razredno, kot mi komunisti. Če ga gledajo samo kot dobrodušnega, debelega gospoda, ki jim je kdaj le kako pomagal, potem je naša dolžnost, da te tovariše rešimo iz politične zaostalosti in poučimo, da še vedno traja razredni boj. V borbi pa se je treba odločiti za ali proti.

Malomeščanstvo je med jeseniškim prebivalstvom precej razširjeno in ne samo med inteligenco, temveč tudi med ostalimi delovnimi ljudmi, kot posledica preživele kapitalistične družbe.

Delavski razred s Partijo na čelu se bo moral vztrajno boriti proti vsem malomeščanskim pojavom in z metodo prepričevanja in pojasnjevanja prevzga-jati člana za članom. Proti neznatni manjšini nepo-boljšljivih buržujskih hlapcev pa bomo morali upo-rabljati najstrožje mere. Priznamo, da se večina in-teligence popravlja in da naša nova stvarnost nanje vpliva pozitivno. Reakcija se včasih bolj včasih manj omika v ilegalno in samo po tej zahrbtni manjšini tol-čemo.

Nadalje se je referat dotaknil verskega vprašanja in s tem osnovnih problemov borbe proti oživ-ljanju reakcionarnega klera, ostankov klerikalizma in belogardizma, ki skušajo izkoriščati vero v reak-cionarne namene. Jasno je treba ločiti načelo svo-bode veroizpovedi od poizkusov zlorabljanja verskih žustev v klerikalno-politične namene. Čudimo se, da imamo med inteligenco visoko razgledane ljudi, ki se hočejo na eni strani kot strokovnjaki in znan-stveniki visoko dvigniti, na drugi strani pa so zve-sti verniki v nekaj, kar ni, nikdar ni bilo in nikdar ne bo. To se pravi, da so podporniki nazadnjaštva in zapreka napredka.

Kot komunisti jim odgovarjamo takole. Markso-va trditev, da je vera opij za ljudstvo je temelj marksističnega naziranja v vprašanju religije. Vse sodobne religije, cerkve in religiozne organizacije pomagajo buržoazni reakciji izkoriščati delavski razred. Vera je sad strahu in nujen rezultat dejstva, da si prvotni človek ni mogel in znal tolmačiti na-ravnih pojavov, proti katerim je bil brez moči. So-dobne religije so nastale med sužnji in zatiranimi, ki so bili brez moči proti slepi sili izkoriščevalcev.

Zato je nujno in normalno razmerje med mark-sizmom in religijo — boj. Pripraviti je treba pogoje za izumiranje religije. K temu cilju nas vodi socia-listična morala, ki je neprimerno višja od vsake re-ligiozne morale, kajti uči upoštevati resnico, temelji na resnici, odklanja vsako izkoriščanje človeka po človeku in zatiranja bratstva med narodi in uči člo-veka verovati v lastno sposobnost in moč.

Ljudje, ki pa se navidez nedolžno in prekrito ob-našajo, ne morejo pa prikriti verske pripadnosti kot naši politični nasprotniki, pa se sami odkrivajo, če-prav hočejo svoje nasprotno delovanje opravičiti z delom na fizikalnem ali prosvetnem sektorju, a drugi s strokovno marljivostjo in domišljanjem, da so nenadomestljivi. Toda nas to ne moti. Zato odkri-to povemo vsem, da njihovo poizkusno rovarjenje pe-ščiце premaganih, ne bo moglo z uspehom kljubo-vati napredku, ki gre ob naših delovnih množicah z uspehom velikim časom nasproti, toda mimo njih, preko njih in brez njih.

Ob koncu je tov. Židan izrazil prepričanje, da je v podjetju mnogo visoko zaveznih in aktivnih ljudi iz vrst delavcev in delovne inteligence, ki so vedno pripravljeni poprijeti tudi za najtežje naloge. Pozval je vse navzoče k odkriti diskusiji, ki bo vse-kakor rodila izboljšanje dela in medsebojnih odno-sov.

Referat je tov. Židan zaključil z besedami: Zvesti si velikega boja, ki je zgodovinska naloga naših narodov, vemo, da k nji vodi samo ena pot, ki pozna samo enega gospodarja včeraj, danes in jutri,

to je naše delovno ljudstvo pod vodstvom svoje Par-tije in tovariša Tita. Druge poti ni, ker vsaka druga pot vodi v izdajstvo domovine in njenih krvavih a slavnih pridobitev.

Po referatu se je razvila živahna in plodna di-skusija. Tov. Magolič je diskutiral o vprašanju naše inteligence in njenem odnosu do dela, do delavskega razreda, do naše socialistične izgradnje in do vzgoje mladine. Delovna inteligenca se še danes regrutira iz uradniških, obrtniških in kmečkih družin. Le 10% študentov na naših visokih šolah je iz delav-skih družin. Vsa ostala inteligenca pa se niti v času NOV, niti po njej ni v zadostni meri prevzgojila in spremenila svoj odnos do vladujočega delavskega razreda. Omalovažujoči stav dela inteligence do »ne-zmožnega, neinteligentnega, nerazgledanega itd. in samo za garanje ustvarjenega delavca« priča o tem. Dotaknil se je tudi precej klerikalno usmerjenega uslužbenstva, med njimi celo nekdanj liberalno usmer-jene ljudi. Ugotovil je, da je prepričanje eno, drugo pa reakcionarno demonstriranje in ostantativno iz-zivanje 1,700.000 naših žrtev padlih za svobodo in našo današnjo socialistično ureditev. Kakšna je po-tem tudi vzgoja mladine takih staršev, službenih predstojnikov in sodelavcev je jasno in jo lahko imenujemo zločin nad mladino. Naj bo že tako ali tako, res je, da naše delovno ljudstvo med seboj ne bo trpelo ljudi, ki nočejo iti z našim razvojem, ki ga omalovažujejo in zavirajo.

Tov. Zupančič povdari potrebo prav v glavni pisarni za poživitev dela sindikalne organizacije, ki mora biti v resnici revolucionarna kot nekdanj.

Tov. Jagodic je v zvezi z referatom dejal, da je Legat imel prav, ko je dejal, da bo Jagodic predal ključke že pravemu nazaj, kajti predal jih je res drugemu predsedniku DS, čeprav Legat tako ni mislil. In ta predaja, je povdaril tov. Jagodic, se bo vršila še naprej, nikdar pa ne bo dobil ključev naše tovarne v roke kapitalist ali kak Klinar.

Tov. Labura omeni, da je situacija v referatu nemara nekoliko preostro ocenjena. Partija je tista, ki poziva slehernega k sodelovanju za dosego so-cializma, ki pa ga ni mogoče izgraditi brez težav. Več skupnosti in sodelovanja je potreba, več po-glabljanja in razumevanja za vse naše družbeno, politično in gospodarsko življenje. Vse delovno ljud-stvo mora n. pr. sestavljati plan, saj je to njegova pravica in dolžnost. Jasno pa je, da kdor se še po 7 letih ni mogel opredeliti in čeprav nikdar ni hodil v cerkev, danes pa gre zato, da pokaže svoj sov-ražni odnos do socializma, da takemu ni mesta v naši Železarni.

V nadaljnji diskusiji je tov. Popov kritiziral ne-discipliniranost nekaterih uslužbencev materialnega knjigovodstva in njihovo zlonamerno blatenje par-tijske organizacije, tov. Zupan pa je govoril o apo-litičnosti uslužbencev na računovodskem oddelku.

Tov. Bon Berti je jasno postavil, da je strokovno problematiko nemogoče ločiti od politične linije. Tu-di v toku diskusije so se pojavila samo strokovna gledanja in razmotrivanja, kar je dokaz za apoli-tičnost diskutantov. Kaj je mar res samo slučaj, da prav strokovno vodilni ljudje v Železarni n. pr. sindikalnih sestankov sploh ne posečajo? Povdari

nujnost sklicanja še ponovnih takih sestankov, ki bodo sigurno veliko doprinesli k zaželenim uspehom.

Diskusije so se udeležili še številni diskutanti, vendar ne moremo vseh njihovih izjav in misli objaviti. Ob zaključku so spregovorili še tov. direktor Ropret, ki se je dotaknil nekaterih najaktualnejših problemov v naši Železarni in izrazil prepričanje, da, če bomo res vsi odkrito in ob sodelovanju prispevali svoj delež k zgraditvi socializma, da bo naša pot mnogo lažja, sekretar MK KPS tov. Brun, ki je povedal, da je jasno in razumljivo, da naš delavec ob svojih ogromnih uspehih, ki jih dosega, le zgublja potrpljenje do tistih, ki zasledujejo še vse druge interese, kot pa naš delavski razred in tov. Jasnič, ki je osvetlil nekaj problemov iz Tarifnega pravilnika, kjer so bila sicer nekatera delovna mesta pra-

vilno ocenjena, ocena sama pa ni odgovarjala kvalifikacijam osebe na tem mestu. Omenil je tudi nekaj grobih napak, ki so jih zakrivali prav ljudje na vodilnih mestih. Pravilen in razumljiv je revolucionarni in oster stav naših delavcev do teh in takih ljudi.

Ob koncu je 1. odprti partijski aktiv sprejel še sklep:

Na osnovi današnjega referata in diskusije se sklene, da naj bo današnji odprti partijski sestanek opozorilo vsem tistim, ki so bili imenovani, vsem ostalim pa v vednost, da naša osnovna partijska organizacija budno zasleduje vse dogajanje, ki se vrši v našem delokrogu. V kolikor svojega odnosa ne bi popravili v prid skupnosti, bodo na prihodnjem aktivu dokončno razkrinkani in izločeni iz našega kolektiva.

Sklep so vsi navzoči potrdili z aplavzom.

Pogačnik Franc:

Naloga vseh delovnih ljudi v nadaljnjem sprovanju sistema nagrajevanja

Nova pravila o razdelitvi plačilnega fonda in zasluzka delavcev in nameščencev v podjetju predstavljajo važen in značilen faktor na poti razvoja in krepitve novega ekonomskega sistema v naši državi. Predstavljajo nadaljno razvijanje delavskega upravljanja s podjetjem in organizacije gospodarskega življenja sploh.

Pravice vseh delavcev, neposrednih proizvajalcev pri določanju zaslužkov, odnosno pravice vsakega obrata, da na osnovi pravilno določenega plačilnega fonda odredi tarifne postavke, predstavljajo po svoji vsebini izredno važno demokratično mero z jasnim stremljenjem, da se na osnovi življenskih in delovnih pogojev vsakega delavca odredi redni zaslužek. In to odrejanje je v naši domovini v danih novih pogojih postalo stvar samih delavcev — proizvajalcev in njihovih družbenih organov.

S sprejetjem družbenega plana je določena višina plačilnega fonda in s tem zaslužek v podjetju (obratu). Od poslovanja in dohodkov celega podjetja (obrata) pa zavisi uspešno skupno reševanje vseh gospodarskih problemov in čim močnejše povezava vseh poedincev v enoten kolektiv, v katerem sta delo in trud slehernega seme nadaljnega napredka našega podjetja in s tem velik doprinos naši socialistični skupnosti. Sodelovanje vseh delavcev in uslužbencev pri delitvi dohodka našega podjetja pomeni velik korak k cilju, da naj zaslužek odgovarja delovnim rezultatom na poedinem delovnem mestu

in s tem delovnim uspehom kolektiva kot celote. Le tako bomo dosegli odločujoč korak v reševanju enega od osnovnih problemov socializma, problem, kako vskladiti interese poedincev z interesi skupnosti.

Smatram, da ni potrebno niti umestno v tem članku razpravljati o pojavih nezdrave »osebne politike«, ki je bila odkrita in razbita v času diskusije in obdelave sedanjega pravilnika. Večina delovnih ljudi je zavzela zdravo stališče in najnevarnejše tendence so odstranjene, čeprav so še poedine nepravilnosti v sedanjem pravilniku, za katere pa sem prepričan, da bodo z bodočim pravilnikom odstranjene.

Kaj naj bi bile naše najvažnejše naloge v bodočnosti, to je, kako naj izvršimo vse priprave za sestavo novega tarifnega pravilnika, ki bo veljal po 1. avgustu 1952.

Ena najvažnejših nalog bi bila, da za vsak obrat posebej ugotovimo pravilno višino plačilnega fonda z ozirom na njihov doprinos po družbenem planu, kot ga ima predpisanega vsak obrat. S pravilno določenim fondom za posamezni obrat bo ustvarjen pogoj, da bodo delavci vsakega obrata skupaj s svojim gospodarskim in sindikalnim vodstvom načelno pravilno postavili tarifne postavke za vsa delovna mesta.

Drugo nalogo, ki jo bomo z ozirom na pravilno določeni plačilni fond posameznega obrata lahko izvedli, je sestava spodaj navedene tabele:

Delovno mesto	Število potrebnih na delovnem mestu	Opis delovnega mesta (navesti tudi potrebno izobrazbo in prakso)	Strokovnost	Pogoji dela	Odgovornost	Tarifna postavka na uro	Mesečni zaslužek
1	2	3	4	5	6	7	8
A							
B							
C							

Tabela naj bi se izpolnjevala sledeče:

V kolono 1 se vpiše delovno mesto (n. pr. A topilec, B I. valjavec, C strojec itd.)

V kolono 2. se navede koliko dotičnih delovnih mest potrebujemo na posamezni izmeni ali po vseh izmenah.

V kolono 3 se vpiše delovno mesto, značaj dela na tem mestu, kakšna je potrebna izobrazba, potrebna praksa za nemoteno opravljanje dotičnega delovnega mesta, tečaji, izpiti itd.

V kolone 4, 5 in 6 lahko vnesemo oceno po točkah ali v dinarjih, za kar pa se je treba sporazumeti. Če bi se ocenjevalo po točkah je treba med 6 in 7 vnesti še eno kolono, ki bi označevala skupno število točk. O točkovnem sistemu se je vodila v ožjem krogu, konkretno na tarifni komisiji diskusija, v kateri so nekateri tovariši ta sistem ovrgli češ, da je preminul in, da ne odgovarja več naši višji fazi razvoja. Na to bi lahko marsikaj odgovorili, toda zadovoljimo se za enkrat z dejstvom, da je naš osnovni cilj, da bi pri delu na pravilniku sodeloval vsak poedinec našega kolektiva. Naše delovne množice so v ogromni večini zdrave, našim delovnim ljudem lahko in moramo zaupati. To je stvar njih samih, naša naloga je le, da pravilno koordiniramo njihovo delo in jih istočasno vzgajamo v nove socialistične ljudi.

V kolono 7 naj se vnese določena nova tarifna postavka z ozirom na oceno po kolonah od 4 do 6.

V kolono 8 se vnese določeni mesečni zaslužek na osnovi nove tarifne postavke.

Seveda bi se o izpolnjevanju te tabele in njenih posameznih kolon dalo še na široko razpravljati in obdelati na njeni osnovi tudi več konkretnih primerov. Zadovoljimo se za enkrat z osnovnimi podatki in vsebino, ki bi naj ta tabela vsebovala. Kdor pa se želi seznaniti s tem natančneje lahko dobi na Tovarniškem odboru sindikata ves razpoložljiv material in potrebne napotke.

Na podlagi teh predlogov, kot bi jih vsebovala ta tabela, bi novi pravilnik, poleg ostalih prilog in določb, vseboval tisto osnovo tarifnega pravilnika,

ki zadovoljuje zahtevo, da naj se zaslužek meri po doprinosu. S tem bi ustanovili pogoje pravilnega nagrajevanja in dosegli zadovoljstvo vseh delovnih ljudi v podjetju, obenem pa bi preprečili vsiljevanje suhih strokovnjaških, tarifnih tendenc, za katere je že čas, da jih v novih pogojih postavimo med staro šaro in obravnavamo samo še kot zanimiv spomin preteklih časov.

Potrebno je pristopiti k odpravljanju tendenc uravnilovke, ali bolje rečeno izenačevanju zaslužka. Vplivati moramo na pravilno odrejevanje razpona med tarifnimi postavkami raznih kategorij dela delavcev in uslužbencev in skrbeti, da bo sistem nagrajevanja resnično postal stimulan za strokovni in politični napredek. Z eno besedo, potrebno je, da vsa vodstva v podjetju to nalogo sprejmemo in v bodoče razvijamo kot eno najvažnejših neposrednih nalog. S tem bomo resnično prešli na nov način nagrajevanja in odrejanja zaslužka, na način kakršnega še ne pozna zgodovina. Izognili bi se tako vsem napakam, ki lahko kvarno vplivajo na naše celotno gospodarsko in politično življenje.

Pravilno reguliranje teh vprašanj, že ob začetku prehoda novih družbenih in gospodarskih principov v življenje, bo pomenilo velik napredek v naši bodoči borbi za razvoj proizvodjalnih sil in s tem za dvig življenjskega standarda naših delovnih ljudi.

Uredništvo »Železarja« ob tem članku poziva vsa gospodarska, politična in druga vodstva, kakor tudi posamezna in zlasti sindikalna vodstva po obratih na široko diskusijo v novem tarifnem pravilniku in problemih okoli njega. Prihodnja številka »Železarja« naj bo posvečena v glavnem prav vprašanju tarifnega pravilnika. Prepričani smo, da bo naš poziv našel številan odziv, saj smo na bodočem pravilniku zainteresirani vsi. Taka široka in javna diskusija bo vsekakor odločilnega pomena za razjasnitev vseh pojmov o tem vprašanju in s tem tudi velik doprinos k nadaljnjemu razvoju naše revolucionarne borbe za izgradnjo socializma.

Delovni ljudje, ki vlagajo vse svoje fizične in duševne moči za uresničenje nalog družbenega plana, so prvi poklicani, da prispevajo tudi svojo odločilno besedo k upravljanju podjetja in sestavi tarifnega pravilnika.

Foto: Fr. Torkar

DELU ČAST IN PRIZNANJE

Dne 10. maja zvečer se je vršila v lepo in smotno preurejenih prostorih Sindikalnega doma na Jesenicah slovesnost za tovariše, ki so l. 1951 izpolnili v Železarni 40 let službovanja in za tovariše, katere je Prezidijska Ljudska skupščina FLRJ odlikoval za napore pri izpolnjevanju planskih nalog.

Slovesnost je otvoril direktor Železarne tov. Vik-

Direktor Ropret je med drugim dejal:

Ni slučaj, da smo se danes zbrali prav tu pri Jelenu, že nekdanjem centru revolucionarnega delavskega razreda Jesenic, k svečanosti naših najboljših in najzaslužnejših članov kolektiva pri izgradnji socialistične industrije in naših zaslužnih delavcev, ki so s svojim 40-letnim neumornim delom

Jubilanti 40-letnega dela v Železarni

Foto: Fr. Torkar

Odlikovanci in v njihovi sredi sekretar Ljud. skupščine LRS tov. F. Lubej

Foto: Fr. Torkar

tor Ropret, ki je pozdravil delovne jubilate, njih žene in odlikovance, sekretarja prezidija Ljudske skupščine Slovenije tov. Fr. Lubeja, predstavnike TK KPS, OF, Delavskega sveta in Upravnega odbora ter Sindikata metalurgov Železarne Jesenice,

postavili temelj, na katerem naš novi rod gradi svobodno socialistično domovino.

Prezidijska Ljudska skupščina FLRJ vam je s svojim ukazom podelil za vaše prizadevanje in visoko socialistično zavest delovna odlikovanja in vam dal

s tem najvišje priznanje kot borcem za izgradnjo naše gospodarske in politične neodvisnosti in svobode.

Vam, tovariši, pa je Upravni odbor za vaše zaslužno in vestno delo skozi 40 let v naši Železarni podelil diplome in skromno priznanje.

Tovariši in tovarišice, bolj kot vi z vašimi delovnimi uspehi, ne more nihče dokazati svoje socialistične zavesti, pripadnosti delovnemu ljudstvu, ljubezni do svoje domovine in volje v borbi za izgradnjo novega družbenega reda.

Čestitam vam v imenu direkcije in uprave podjetja k visokim priznanjem. Bodite še v naprej vzgled vsem ostalim članom kolektiva naše Železarne, pa tudi izven nje, da s svojim delom pomorete krepiti našo socialistično izgradnjo in našo JLA, ki stoji na braniku s krvjo in žulji priborjene svobode in neodvisnosti. To pričakuje od nas vseh socialistična domovina, naši narodi in komunistična partija pod vodstvom tovariša Tita.

Sekretar Prezidija Ljudske skupščine LRS tov. Franjo Lubej je navzočim jubilarantom in odlikovancem iskreno čestital in podal daljše poročilo o važnih političnih in gospodarskih zadevah pri nas doma in v svetu, iz katerega objavljamo sledeče odstavke:

»Mi gradimo socializem v težkih razmerah. V težkih razmerah zato, ker je bila naša domovina

v minuli svetovni vojni silno opustošena, v težkih razmerah zato, ker nasprotniki delavskega razreda ne morejo razumeti, da je delovno ljudstvo, ki je doprineslo najtežje žrtve za našo svobodo, tisto delovno ljudstvo, ki je kot najmočnejši in najštevilnejši ustvarjalni činitelj v državi prevzelo vodstvo države v svoje roke in kot proizvajalec prevzelo vsa proizvodna sredstva v svojo upravo. Mi gradimo socializem težko, ker nam je prva in največja socialistična država na svetu v najtežjih časih odrekla svojo pomoč. Odrekla pomoč, ker se ji naše državno vodstvo ni hotelo politično in gospodarsko popolnoma podrediti, kot so se ji podredila vodstva držav, ki so danes pod njenim nadzorstvom.

Toda mi gradimo socializem vključ vsem težavam, ker smo strnjeni okrog državnega vodstva z maršalom Titom na čelu, v zavesti, da delamo za sebe in da bomo z načrtnim in vztrajnim delom spremenili našo gospodarsko zaostalo državo v napredno industrijsko-agrarno državo, v kateri bo dela in kruha za vse dovolj.« (Burno odobravanje.)

V imenu Delavskega sveta je jubilarantom in odlikovancem čestital predsednik tov. Jasnič Dante, v imenu Upravnega odbora predsednik tov. Dolinar Maks, v imenu Sindikata metalurgov pa predsednik tov. Franc Škrlj, na kar je sledila slovesna razdelitev diplom, nagrad in odlikovanj.

Diplome in nagrade za 40-letno službovanje so prejeli sledeči tovariši:

Arh Vinko	Gerdej Maks	Klemenc Peter	Oman Peter
Arnež Anton	Golob Viktor	Korbar Alojz	Ravnik Ivan
Biček Franc	Gregorač Karel	Malej Vincenc	Smolej Tomaž
Bolte Janez	Hafner Jernej	Markelj Franc	Trampuš Franc
Božič Jože	Hlade Franc	Markun Aleš	Tušar Janez
Frelj Anton	Hlade Filip	Martinjak Nikolaj	Vidic Jože
Gabrijel Franc	Pavel Klemenčič	Mežnare Ivan	Vidmar Franc

Vister Alojz.

Z redom dela III. stopnje so bili odlikovani:

Arh Franc, ključavničar
 Anzelc Karel, valjavec
 Vodnjov Jakob, žerjavovodja
 Zupan Stanko, krmilar stiskalnice
 Kejžar Štefan, valjavec
 Mendiževac Anton, valjavec
 Možl Anton, nasipalec žičnikov
 Nešimer Alojz, koksar
 Perne ing. Ervin, tehn. sekretar
 Prešeren ing. Alojz, obrat. asistent
 Ravhekar Tomaž, stroj. asistent
 Rebolj Anton, jamski predelavec
 Senica Ladislav, miner
 Tušar Anton, valjavec
 Cenček Edvard, obrat. asistent
 Šilar Alojz, ključavničar

Z medaljo dela so bili odlikovani:

Andervald Ana, zav. žičnikov
 Bevc Martin, valj. mojster
 Žagar Alojz, delavec
 Jesenko Janez, ogrevalec
 Knez Alojz, jamski delavec
 Likovič Alojz, pom. delovodja
 Lavrenčič Franc, ključav. brig.
 Lukič Jože, delovodja
 Langus Vinko, stroj. ključav.
 Nusdorfer Viktor, zidar
 Globočnik Franc, plavžar. mojster
 Dežman Janez, ogrevalec
 Odlasek Ciril, obratovodja
 Pohar ing. Alojz, obrat. asistent
 Razpet Franc, brigadir
 Rihtaršič Ivan, žebjar
 Strgar Ivan, ključavničar
 Skumavc Slavko, varilec
 Čemažar Janko, plinov. čistilec
 Škrlj Franc, vod. kom. dejavnosti

Za dolgoletno delo na področju zdravstva so prejeli zahvalne listine in denarne nagrade:

Saksida Ivan
Kristan Franc

Pikon Rozalija
Mencinger Katarina

V imenu odlikovancev se je za odlikovanja zahvalil tov. France Arh, nakar se je ob prigrizku,

domači godbi in kozarcu vina razvila prijetna in tovariška zabava.

Odlikovancem, jubilantom in pohvaljencem izrekamo v imenu celotnega kolektiva iskrene čestitke tudi mi in jim kličemo: še na mnoga leta za našo socialistično rast in lepšo bodočnost!

NOV LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE JESENICE

Vse premajhno skrb in zanimanje posvečamo našim novim ureditvam upravnih organov, ki predstavljajo v razvoju naše ljudske oblasti, delavskega upravljanja in socialistične družbe velike in revolucionarne pridobitve.

Zato smo se tudi odločili, da naše bralce seznanimo z novim zakonom o razdelitvi mest, okrajev in občin in njihovi novi strukturi, ki ga je na III. rednem zasedanju dne 12. aprila sprejela Ljudska skupščina LRS.

Z novimi upravno-teritorialnimi spremembami imamo v Sloveniji sedaj namesto dosedanjih 27 okrajev, 5 samostojnih mest in 1143 ljudskih odborov le 19 okrajev, 3 samostojna mesta (Ljubljana, Maribor, Celje) in 364 občinskih ljudskih odborov. Kranj in Jesenice, ki s tem nimata več samostojnih mestnih ljudskih odborov v merilu okraja, pa bosta poleg drugih mest, dobila posebne statute, ki bodo urejevali njihov odnos do nadrejenih okrajnih ljudskih odborov in nekatere posebne pravice v komunalni dejavnosti in drugem. Vse te spremembe bodo imele za posledico tudi znatne finančne prihranke saj bo od lani zaposlenih uslužbencev na ljudskih odborih, to je 9675 uslužbencev, ostalo le okrog 5560 ljudi, to je za 4115 manj. Lani so nas stali ti uslužbenci 762 milijonov dinarjev, zdaj pa le 405 milijonov, torej 357 milijonov dinarjev manj kot lani. Ob teh teritorialnih spremembah pa so seveda posebne važnosti nove notranje spremembe ljudskih občinskih odborov samih.

MLO odbor Jesenice se je po tem zakonu preimenoval v Ljudski odbor mestne občine Jesenice. K dosedanjemu teritoriju se je k mestni občini priključila še Blejska Dobrava. V cilju poglobljanja demokracije in neposrednega vodstva celotnega gospodarstva po delovnih ljudeh so pri novem Ljudskem odboru mestne občine namesto dosedanjih poverjeništev osnovani sveti in sicer svet za gospodarstvo, svet za komunalne zadeve, svet za kulturo in prosveto in svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko. Tem svetom pa so priključene po potrebi še posebne komisije državljanov.

Dosedanje delo MLO se je vršilo preko posameznih poverjeništev, kot izvršnih organov MLO in ob pomoči po zakonu predpisanih komisij državljanov navzgor k Izvršnemu odboru MLO in mestni skupščini, navzdol pa do osnove na terenu — zborov volivcev.

Jasno je, da je takšen način imel za posledico nenotnost reševanja problemov, celo vrsto birokratskih postopkov in s tem tudi odtujevanje neposrednega

vpliva prebivalstva in delovnih množic na delo MLO. Izvršni odbor sam je sicer poznal problem in tudi stavil svoje predloge, odborniki pa se v problematiko samo niso mogli dovolj poglobiti in tako tudi ne prispevati k rešitvi problema.

Organizacijska struktura novega občinskega odbora pa odpravlja te napake in zagotavlja soudeležbo najširših delovnih množic pri upravljanju gospodarskih, prosvetnih in socialnih problemov na teritoriju mestne občine Jesenice.

Oglejmo si v glavnem novo strukturo ljudskega odbora mestne občine Jesenice.

Mestna občina Jesenice spada upravno-teritorialno pod OLO Radovljica. Občini sami pa ostanejo nekatere samostojne pravice, ki bodo še naknadno točno določene.

Delo bivših poverjeništev so prevzeli sveti, kot smo jih našli zgoraj. Celotno delo, ki ga je prej opravljala skupščina pa opravlja seja svetov. Svete sestavljajo voljeni odborniki ljudskega odbora in državljani. Tako sestavljeni sveti, ki bodo direktno vezani na zboro volivcev in družbene organizacije navzdol se bodo res lahko seznanjeni z vso problematiko in s tem vršili svoje delo v zadovoljstvo občine same in njenih volivcev. Sveti so s tem prevzeli posle prejšnjih posameznih poverjeništev, vendar tako, da del teh poslov splošnega družbenega pomena odpade neposredno na vse ostale družbene organizacije. Ljudskemu odboru mestne občine ostanejo samo še regulativne in kontrolne funkcije, do čim vse drugo, zlasti s področja trgovine, preskrbe in družabnega življenja odpade na kolektive proizvajalcev in družbene organizacije navzdol.

V svete same so izvoljeni ljudje z močnimi političnimi in moralnimi kvalifikacijami in široko gospodarsko razgledanostjo. Ti ljudje so nam garant, da bo novi LO mestne občine uspešno nadaljeval revolucionarno pot naše ljudske oblasti pri izgradnji socializma pri nas. Dolžnost nas vseh je le, da jih vsestransko podpremo in olajšamo njihovo odgovorno delo, da s predanostjo in zavednostjo izrazimo vse zaupanje v njih in z izpolnjevanjem dnevnih nalog našega družbenega plana uresničimo visoki cilj ustvaritve socializma pri nas, kot ga še ne pozna zgodovina.

Oglejmo si še posamezne svete same. V gospodarskem svetu so predsednik DS, UO, direktor Železarne, direktor Narodne banke in poleg drugih tudi predani, prekaljeni in sposobni delavci iz naših vrst, kot sta n. pr. tov. Arh in tov. Aysenik. Predsednik sveta za gospodarstvo je sekretar TK KPS

tov. Labura Zvone, ki je obenem tudi namestnik predsednika ljudskega odbora mestne občine. Naloga sveta za gospodarstvo je predvsem koordiniranje celotne gospodarske politike na teritoriju mestne občine. Jasno je, da se kot oblastni organ ne bo bavil ta svet s trgovino, kot se je n. pr. prejšnje poverjenišvo za blagovni promet. Svetu bo ostala le kontrolna funkcija v obliki trgovinske inspekcije.

V svetu za gradnje in komunalne zadeve so poleg drugih Markovič Lojze, Žlebir Janez, Noč Tomaž, ing. Hafner Pavle in Arko Vinko. Svetu za komunalne zadeve je v pomoč še komisija državljanov za stanovanjske zadeve, kot tozadevni organ 1. stopnje v okviru referata za stanovanjske zadeve. Svetu ostane od prejšnjih nalog komunalnega poverjenišva funkcija izdajanja gradbenih dovoljenj in gradbena inšpekcija.

Ostalo komunalno dejavnost, kot upravljanje stanovanjskih zgradb, vodovoda, cest, kanalizacije, pokopališča, parkov in nasadov itd. pa bo prevzela v okviru mestne občine posebna samostojna proračunska ustanova Uprava komunalnih naprav. Jasno je, da se ta uprava kot gospodarsko podjetje samo ne more vzdrževati, zato je tudi zamišljeno kot ustanova, ki ji vse akumulacijske postavke odpadejo.

V Svetu za prosveto in kulturo so Škrlić Franc, Vister Ciril, Zajc Alojz, Stojan Vladimir in Jelen Avgust, seveda poleg drugih. Predsednik tega sveta je tov. Triplat Albin. Svet ima predvsem nalogo voditi materialno brigo in personalno politiko šol in vzgojnih ustanov, medtem, ko bo sama kulturno-prosvetna dejavnost organizirana v okviru Ljudske prosvete in delavskega društva »Svobode« in to na Jesenicah za ves okraj, z nalogo širjenja delavske revolucionarnosti, kulture in politično vzgojnega dela med naše kmečko delovno ljudstvo na vasi.

Predsednik sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko je tov. Dolar Pavle v svetu samem pa so iz naših vrst poleg drugih še tovariši Papler Janko, Fuks Rudi in Toman Franc.

Zdravstveno in socialno skrbstvo se prenese na okrajni odbor, ki bo skrbel na teritoriju okraja za ustanavljanje okrajnih zdravstvenih domov in posvetovalnic za delo.

Člani so v svete imenovani kot državljani in neposredno sodelujejo v upravljanju. Sveti so svoje delo že začeli in prevzeli in ga nemoteno vršijo. Seveda so se tudi ob tej reorganizaciji pojavljale različne težave, ki pa so sedaj že večinoma premostene in delo se uspešno razvija naprej.

S to reorganizacijo se je zmanjšal tudi administrativni aparat uslužbencev in sicer od 56 pri prejšnjem MLO na sedanjih 24 uslužbencev. O velikih prihrankih in izpadu velikih administrativnih stroškov ob teh številkah posebej ni treba govoriti.

Poleg že imenovanih svetov je novi ljudski odbor mestne občine razdeljen še na sledeče administrativne oddelke: tajništvo, oddelek za gospodarske in komunalne zadeve, kjer je tudi uprava za dohodke (bivše poverjenišvo za finance).

Oddelki kot so matični urad, vojaške zadeve, pravna služba, statistika in evidenca in socialna politika so bodisi samostojni v okviru mestne občine

ali pa vezani na okrajni odbor. Notranji odsek bo na Jesenicah samo ekspozitura notranjega odseka pri Okrajnem ljudskem odboru.

Ljudski odbor mestne občine Jesenice je izvolil tudi 35 poslancev za okrajni ljudski odbor, v katerem zastopajo mestno občino Jesenice. V bodoče bo z novim zakonom ustanovljen tudi takozvani Svet proizvajalcev, ki bo imel pri upravi in odločanju v gospodarskem in političnem življenju skoraj iste kompetence kot ljudski odbor. Prav iz Sveta proizvajalcev pa bodo voljeni tudi delegati za ljudski odbor.

Sedanja reorganizacija ni samo začasen ukrep, temveč osnova za nadaljnje razvijanje ljudskih upravnih organov. Perspektive so jasno nakazane, seveda pa o točnih oblikah teh novih organov ljudske oblasti, do sprejetja tozadevnih novih zakonov in na osnovi teh izvedenih volitev v ljudski odbor mestne občine in Svet proizvajalcev, ne moremo govoriti.

Dejstvo je le, da naša Partija uspešno izvaja svoj revolucionarni program graditve socialistične družbe in postopoma, toda odločno vse bolj sprovaja v življenje načela resnične ljudske oblasti in delavskega upravljanja ob pomoči naprednega delavskega razreda narodov Jugoslavije.

Izkoristite letni dopust na Črnem vrhu

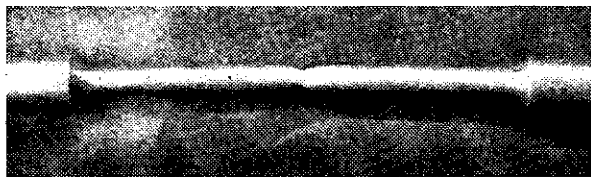

Črni vrh ni samo zimska smučarska postojanka, temveč tudi poleti prijetna in lepa visokogorska izletniška točka. Krasen razgled na Julijce in vse Karavanke do Kamniških planin, bogata planinska flora in visokogorski zrak so kvalitete, ki jih nima vsako letovišče. V koči DSD »J. Gregorčič« pa dobite celotno oskrbo. Na razpolago je 48 skupnih ležišč, dvoje sob z 2 posteljama, soba s 7, soba z 9, 10 in soba z 20 posteljami. Cena pensionu je 300—320 din dnevno.

Ing. Exel N.:

Preizkušnja jekla

Raztezek. Kot smo omenili, se jeklo, ki je obremenjeno na nateg izteza. Iztezek merimo na probni palici trgalnega preizkusa. Ta določitev se izvede tako, da se na probni palici, pred pričetkom poizkusa, začrta gotova dolžina, normalno 200 mm in sicer v razdaljah po 10 mm. Po pretrgu palice se

Sl. 2

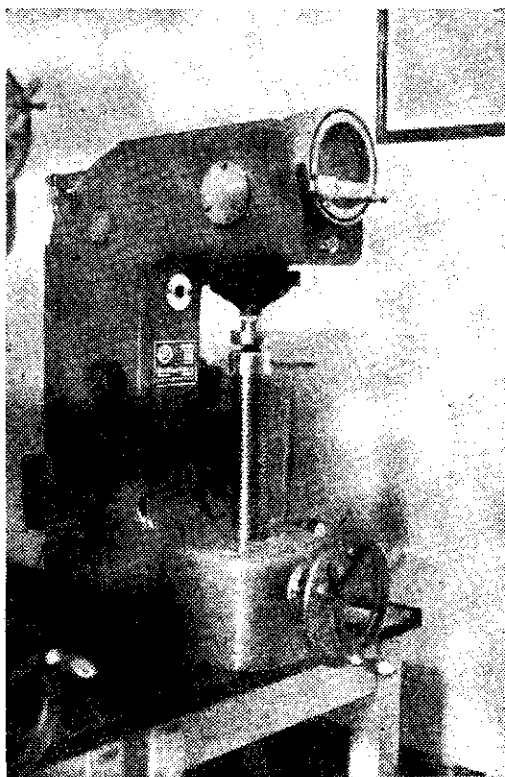
izmeri koliko znaša sedaj prvotna začrtana dolžina. Jeklo Č 37 n. pr. mora imeti po predpisih najmanj 20% raztezka, to se pravi, da se inora probna palica na začetni merilni dolžini 200 mm raztegniti na 240 milimetrov. Znano je, da se mehka jekla, torej z nizkim % C iztezajo bolje kot trda, zato je za vsako kvaliteto, z ozirom na njeno trdnost, predpisan drugačen raztezek. Ker se začne glavno iztezanje materiala šele po prekoračenju meje raztezka je jasno, da raztezek, izmerjen po pretrgu palice, ne nudi konstrukterju uporabne številke za računsko podlago. Važen pa je ta podatek, ker nam nudi sliko o deformacijski zmožnosti nekega jekla in s tem nezmotno kaže čistoto in enakomernost jekla ter daje odjemalcu dragocene napotke za vse načine nadaljnjega oblikovanja jekla. V praksi so prišli do izredno važne ugotovitve, da je namreč deformacijska zmožnost (dober raztezek) tista lastnost materiala, ki omili vpliv ostrih prehodov, zarez in neravnosti.

Kontrakcija. Iz trgalnega poizkusa moremo povzeti tudi tkzv. »kontrakcijo« ali »zoženje preseka«. Mišljeno je zoženje preseka probne palice, ki nastane tik pred pretrgom palice in sicer na mestu, kjer se potem palica tudi pretrga. (Glej sl. 2.) Kontrakcija se smatra kot izraz ali dokaz deformacijske zmožnosti materiala (kot raztezek) in s tem kot dokaz čistote materiala. Kontrakcijo zavirajo vse materialne napake, ne glede na to, ali so to vključki (lokalne nečistoče) ali pa zunanje poškodbe (zarezje). Tudi močne izceje (segregacije) v jeklu povzročajo slabo deformacijsko zmožnost in s tem nizko kontrakcijo. Izcejeno jedro v jeklu se ponša pri prečni zožitvi preseka kot trd vložek, ki zavira zoženje. Določanje kontrakcije pri večini nelegiranih konstrukcijskih jekel ni predpisano, pri poboljšanih legiranih konstrukcijskih jeklih pa se često stavlja visoke zahteve na kontrakcijo (n. pr. pri topovskih cevih).

Navedene štiri podatke: trdnost, mejo raztezka, raztezek in kontrakcijo torej dobimo iz trgalnega preizkusa. Kažejo nam trdnost, deformacijsko zmožnost oziroma čistoto in enakomernost materiala. Trdnost pravilno toplo ali hladno predelanega jekla zavisi od % C, čistota jekla in s tem njegova de-

formacijska sposobnost pa zavisi od pravilnega poteka izdelave šarže in livnih pogojev.

Trdota jekla. »Trdota« in »trdnost« sta dva različna pojma, čeprav imata besedi isti koren. Kot »trdoto« označujemo upor, ki ga nudi telo vtisnjenju drugega tršega telesa, medtem ko je trdnost, kot že obrazloženo, upor proti pretrgu. Trdoto jekla določamo takrat, kadar hočemo na hitro presoditi s kakim jeklom imamo opravka, kadar trgalni preizkus iz kakršnih koli vzrokov ni izvedljiv in pa kadar je določanje trdote izrecno zahtevano n. pr. pri litini. Za določitev trdote ni potrebno izdelati posebno probo, temveč se samo površine preizkušnega komada pobrusi. Določanje trdote se vrši tako, da vtiskamo v preizkusni komad jekleno kroglico, diamantni stožec ali piramido in sicer z določeno silo in določen čas ter po razbremenitvi izmerimo premer odnosno globino odtisa. Iz teh podatkov dobimo s pomočjo tabel trdotno število, ki je izraču-

Sl. 3.

nano iz razmerij med uporabljeno silo in površino utiska. Trdota se izraža prav tako kot trdnost v kg/mm^2 .

Najbolj znano je določanje trdote po Brinellu. Za izvedbo tega načina določanja trdote ima naša železarna aparat, imenovan »diatestor«, ki ga vidimo na sliki 3. Komad, ki ga hočemo preizkusiti, pričvrstimo na pomično mizico in nato vanj vtiskamo kaljeno kroglico, določenega premera; silo za vtiskanje dajejo uteži, ki delujejo preko vzvoda na

tlačni čep, v katerem je vgrajena kroglica. V tlačnem čepu je vgrajena optika, tako, da na medlici nastane slika odtisa, katerega premer izmerimo s pomičnimi merili, montiranimi na medlici. Iz premera odtisa, obremenitve in premera kroglice dobimo trdoto.

Iz trdote moremo izračunati tudi trdnost materiala in sicer na ta način, da pomnožimo trdoto s faktorjem, ki znaša za nelegirana ogljikova jekla 0,36. Tako imamo možnost določiti trdnost materiala tudi brez izvedbe trgalnega preizkusa, ki včasih ni izvedljiv radi n. pr. premajhnega preizkusnega komada. Vendar pa trgalnega preizkusa ne moremo povsem nadomestiti z določitvijo trdote, ker nam daje trgalni preizkus več podatkov in je določanje trdote bolj informativnega in dopolnilnega značaja.

Žilavost. Žilavost je nasprotna lastnost od krhkosti. Žilavo je tako jeklo, ki se ob udarcu, odnosno prelomu čimbolj deformira, razvleče in se ne poruši nenadno in krhko. Primer žilavega in krhkega jekla kažeta posnetka 4a in 4b. V praksi uvedeni preizkus na žilavost je dinamični preizkus, ki kaže ponašanje materiala pri pospešeni sunkoviti obremenitvi. Preizkus na žilavost nam kot rezultat da delo, ki je potrebno za prelom probe in se izraža v mkg/cm^2 .

Preizkus se izvede na tkzv. žilavostnem kladivu. Zarezana proba določene dimenzije se prelomi po udarcu kladiva, ki je kot nihalo pritrjeno na horizontalni osi (vrtljivo). Kladivo, ki ga spustimo iz gotove višine, udari z rezilom na podstavljeno probu in jo prelomi, ali če je material zelo žilav tudi samo zvije. Delo, ki je potrebno za prelom ali zvitje probe, nam pokaže na stroju montirana merilna naprava (to delo je produkt teže kladiva in razlike višin pred in po udarcu).

Ta preizkus nam predvsem služi za kontrolo pravlne termične obdelave in za odkritje raznih ne-

čistoč v jeklu. Na splošno rečeno, žilavostni preizkus odkrije slabo kristalno zgradbo materiala, na ta način, da proba odpove. Pri jeklih za poboljšanje služi žilavostni preizkus kot dokaz pravilno izvedene oplemenitve, pri kotlovski pločevini kot preizkušnja odpornosti proti staranju; ta preizkus nam odkrije

Sl. 4

izrazito krhkost materiala in občutljivost na udarec. Konstrukterju pa podatek o žilavosti ne daje osnove, ki bo jo mogel računsko izkoristiti.

Tehnološke probe. Predno so poznali eksaktno preizkušnjo materiala, kot je ta, ki smo jo dosedaj opisali, so imeli dovolj pomožnih preizkusov, s katerimi so ugotavljali uporabnost jekla za gotove namene. Take uporabnostne preizkušnje so se še do danes ohranile tudi v prevzemnih predpisih in so nepogrešljiva opora eksaktne preizkušnje jekla.

Te vrste preizkušnje se izvajajo:

z upogibnimi probami vseh vrst, zbijalnimi probami, kovaškimi probami in s probami globljenja, robljenja itd.

Ker bi bilo opisovanje še teh načinov predolgo, se bomo spoznali z njimi ob kaki drugi priliki.

Ing. Leo Knez:

Žakaj zahtevamo kvalitetno delo

Predno odgovorimo na to vprašanje, je treba povedati, kaj je sploh kvaliteta nekega industrijskega izdelka.

Beseda »kvaliteta« se v naši Železarni mnogokrat napačno uporablja, tako kot smo jo vajeni rabiti v trgovini in vsakdanjem življenju. Pojem kvalitete zamenjujemo namreč s pojmom vrste. Zato govorimo o elektro- in S.M.-kvalitetah jekla, namesto o elektro- in S.M.-vrstah jekla. S pridevnikom kvaliteten hočemo pač povdariti, da je nek izdelek »nekaj boljšega« in zato tudi upravičeno dražji. Dejansko pa predstavlja pojem kvalitete cel niz raznih podatkov, ki jih moremo ugotavljati samo s poizkusi in ki jih tudi merimo z dogovorjenimi enotami.

Absolutnega merila za kvaliteto nimamo, pač pa samo relativno. Kvaliteten izdelek je namreč tisti, ki ustreza zahtevam izkušenega naročnika. Če naročnik od jekla malo zahteva, je njegova kvaliteta majhna, če veliko zahteva, je kvaliteta jekla velika. Čista materialna vrednost nekega jekla pa na nje-

govo kvaliteto nima nikakega vpliva in je lahko visokolegirano elektro-jeklo manj kvalitetno kot najcenejše S.M. ogljično jeklo. In kaj zahteva sodobni izkušeni naročnik od profilnega jekla?

1. Da ima pravilno mero po obliki, debelini, širini in dolžini v dopustnih tolerancah.

2. Da je površina čista in brezhibna, to znači brez razpok, ogrebotin, škaje in uvaljanih šamotnih odkruškov.

3. Da je tudi v notranjščini enakomerno kompaktno in gosto, predvsem pa, da nima plinskih mehurjev in por ter drugih nečistoč (žveplo, fosfor), kot tudi ne lunkerja, ki povzroča dvo- in večplastnost in listavost.

4. Da ima dobre mehanske lastnosti, kot so trdnost, stezna meja, razteznost, žilavost, vztrajnost, odpornost proti staranju, trdota in odpornost proti mehanski obrabi.

5. Da ima dobre tehnološke lastnosti, kot so n. pr. kovnost, upogibnost, vlečljivost, sposobnost

globljenja, varilnost, kaljivost in prekaljivost, sposobnost mehanske obdelave z odvzemom materiala itd.

6. Da ima nekatere specialne fizikalne in kemijske lastnosti kot so električna prevodnost, magnetičnost, korozijska obstojnost itd.

7. Da je ne glede na šaržno številko in datum dobave vedno **enakomerno** ne samo po kemičnem sestavu, ampak tudi po vseh zahtevanih lastnostih in po zunanem ter notranjem izgledu.

8. Da so bile zahtevane lastnosti jekla ugotovljene tudi z meritvami, ki dokumentarno **dokazujejo** naznačeno kvaliteto.

Iz zahtev, ki jih postavlja strokovno naobražen naročnik na podlagi svojega izkustva in svojih idej, se pojem kvalitete definira takole:

Kvaliteta je **odlika** nekega materiala, ki se kaže v tem, da isti ustreza zahtevam izkušenega naročnika, tako po raznih svojih lastnostih, kot tudi po zunanem in notranjem izgledu, dimenzijah in tolerancah.

Seveda od vsake vrste jekla ne zahtevamo vseh naštetih odlik hkrati, ker bi bilo to nesmiselno in tudi neizvedljivo, pač pa le tiste, ki so za prakso v poedinih primerih potrebne. Pri konstrukcijskih jeklih polagamo važnost na statično trdnost, stezno mejo, razteznost, žilavost, vztrajnost, varilnost itd. pri orodnih jeklih pa na trdoto pred kaljenjem in po kaljenju, na kaljivost in prekaljivost. Pri nekaterih specialnih jeklih nas zanimajo n. pr. magnetična svojstva ali pa obstojnost proti ognju in raznim kemično delujočim sredstvom.

Čim več raznovrstnih dobrih lastnosti zahtevamo istočasno od katerega jekla, tem bolj je ono kvaliteto. Tako jeklo je tudi dražje, ker mora biti izdelano pod najstrožjim strokovnim nadzorstvom in morajo biti njegovi vmesni in končni izdelki najskrbnejše sortirani. Jekla za skromne kvalitetne zahteve, ki spadajo med takozvane trgovske kvalitete, pa se ponavadi izdelujejo masovno, brez kake natančnejše kontrole in so zagadeli taka jekla tudi cenejša. Slučaji, da od jekla ničesar drugega ne zahtevamo, kot to, da je izvaljeno v nek profil brez vsakih toleranc, so obstojali v preteklosti in izjemoma obstojajo tudi še danes, vendar le v deželah, ki so na zelo nizki stopnji civilizacije. Pri tem je treba omeniti, da naš naziv »beton« za taka jekla, ki so docela zgrešena, danes že ni več upravičen, ker tudi za betonsko železo gradbeniki postavljajo svoje zahteve, ki jih je treba upoštevati.

Kvalitetne zahteve so odraz časa in stopnje civilizacije vsakega naroda. Brezdvomno so bile te zahteve pri jeklih pred 100 leti manjše, kot so danes. Manjše so v Evropi, kot so v Ameriki in manjše v Jugoslaviji, kot so n. pr. v Angliji ali Nemčiji. Zahtevana kakovost jekla raste pač z napredkom in razvojem racionalnega mišljenja, ki vidi solidno osnovo dobrega gospodarstva le v proizvodnji predmetov največje praktične vrednosti. Kvalitetni izdelki so sicer navidezno dražji, dejansko so pa vedno najcenejši.

Morda nimamo industrijskega izdelka, od katerega bi se zahtevalo toliko, kot ravno od jekla. Leta

1915, torej pred 37 leti, je nekdo v časopisu »Stahl und Eisen« napisal tole zanimivo misel:

»Pravo čudo je že, kaj vse danes zahtevamo od jekla: mehko naj bo kot srebro, elastično kot slo-nova kost, trdo kot diamant, raztegljivo kot guma, trdno in žilavo pa kot nič drugega na tem svetu. Ulivati naj se da, skobljati, žagati, brusiti in polirati, pa še kovno naj bo in upogibno. Na dežju in zraku naj bo obstojno, kakor tudi odporno proti kislinam in ognju. In še kakšne vse druge lastnosti naj pri tem tudi ima, pa ne le eno od njih, ampak kar več obenem?«

Kaj šele bi lahko zapisali o tem danes! Da bi si kupci in koristniki jekla sproti ne izmišljevali novih zahtev se je to vprašanje že pred mnogimi desetletji uredilo s takozvanimi kvalitetnimi standardi ali normami, ki so jih uzakonili po predhodnem sporazumu med proizvajalci in koristniki. Pri nas najboljše poznamo nemške DIN norme. Sedaj pa smo izdelali že celo vrsto domačih jugoslovanskih standardov, tako za navadno betonsko železo, kot tudi za mnoga višje legirana konstruktivna jekla, ki se naknadno še oplemenitijo. Ti standardi bodo — v kolikor še niso — po eni strani zaščitniki kupčevih interesov, po drugi strani pa tudi zaščitniki proizvajalcev jekla.

Ti standardi vsebujejo vse, kar je bistvenega za definicijo pojma kvalitete. Zato so oni istočasno tudi regulatorji trgovine. Jekla izven standardiziranih kvalitetnih mej bo kupec lahko odbil, ali pa bo zanje plačal nižjo ceno, kot je bila dogovorjena. Ni treba še posebej pojasnjevati, kaj to pomeni za finančni uspeh naše Železarne.

Če prelistavamo zgodovino jeseniške Železarne skozi stoletja nazaj, potem vidimo, da so se jeseniški izdelki razprodajali širom cele Evrope, celo na bližnjem in daljnem Vzhodu. Naš tehniški muzej na Jesenicah hrani številna priznanja takratnih kupcev in tudi fakture in naslovne etikete takrat odposlanega blaga. Jasno je, da se je jeseniško železo v kljub močni konkurenci iz severa lahko prodajalo zato, ker so bili kupci z njim zadovoljni. Zadovoljni pa so bili, ker je material ustrezal njihovim takratnim zahtevam. To pa pomeni: material je bil kvaliteten.

Vse gospodarske krize, ki so prišle nad jeseniško železarstvo v teku stoletij, bodisi, da je zmanjkalo domačih rud, bodisi, da so se pričeli po svetu razvijati boljši in cenejši produkcijski postopki in so lastniki jeseniških fužin gospodarsko propadali eden za drugim, je jeseniški kovinar vendarle dobro preстал. Sicer so bili pogoji za njegovo delo — gledani iz perspektive surovinske in energetske baze — iz leta v leto slabši, ali njegova prirojena in privzgojena spretnost in inteligenca sta v vsaki dobi dala proizvedenemu jeklu take kvalitetne odlike, da so izdelki Železarne po vsaki krizi in njej sledeči tehnični modernizaciji pogonskih naprav ponovno zablesteli na svetovnem trgu in ga ponovno tudi osvojili.

Ob zaključku prve svetovne vojne so se temelji jeseniške Železarne še prav posebno zamajali. In spet je tradicionalna kvaliteta njenih izdelkov pre-

magala vse pomisleke glede njene nove geografske lege in njene odrezanosti od takratnega surovin-skega zaledja v Tržaškem zalivu.

Tudi po zaključku druge svetovne vojne bi se bila na Jesenicah sprožila nova slična kriza, da se niso istočasno z osvoboditvijo izvršile velike social-no-politične in gospodarske spremembe, ki so jese-niškega kovinarja očuvala pred ponavljajočo se uso-do njegovih prednikov.

Z osvobojenjem pa je nastopil še nov izreden moment. Naša domovina je bila potrebna hitre ob-nove, za katero so se zahtevale ogromne količine navadnega jekla. Koristniki jesenškega jekla so postali kar čez noč silno širokogrudni in so od jekla zahtevali samo to, da ga je čim več in v čim kraj-šem času. Tudi tem zahtevam se je jeseniški kovinar hitro in spretno prilagodil in je tako tudi predčasno izpolnil svoj petletni plan.

Mnogi se pa danes žal ne zavedajo tega, da je bila ta velika kvalitetna toleranca naročnikov te prve dobe po osvoboditvi samo nujna posledica iz-rednih pojavov, ki v gospodarstvu niso in ne mo-rejo biti stalni. Čim se razmere normalizirajo, se avtomatično normalizirajo tudi kvalitetne zahteve na mirnodobsko mero. Te zahteve pa danes, ko smo v sredini 20. stoletja, niso ravno skromne in vse-bujejo marsikaj od tega, kar smo že navedli pri raz-lagi kvalitetnega pojma.

Nekateri naši starejši tovariši, ki so svojo učno dobo preživeli v dobi manjših kvalitetnih zahtev, se danes prav težko sprijaznijo s tem, da so kvalitetne zahteve sedaj večje, kot so bile nekoč. Njim eno-stavno ne gre v glavo, da včasih zavržemo nekaj, kar bi še pred mnogimi leti lahko prodali »kot suho zlato«. Pravijo, da smo sitni in da samo zavi-ramo polet v proizvodnji. Odtod tisto negodovanje, ko se toliko »dobrega« materiala vrže nazaj v peč. V tolažbo naj jim bo povedano, da bomo to, kar doživljajo danes naši veterani, doživljali tudi mi vsi ostali, le nekaj desetletij pozneje. Pa tudi mladina ne more razumeti, čemu izmeček narašča, ko ga je bilo v prvih poveljnih letih vendarle tako malo. Njim pa je treba povedati, da so ti »zlati« časi pro-izvodnje minili.

Nismo nikakor upravičeni, da bi počivali bodisi na muzejskih lavorikah davne dobe, bodisi na udar-niških diplomah ravnokar minule dobe. Živeči de-lavni rod se mora prilagoditi zahtevam naše sedanje stvarnosti in si mora skupno z mladino kovati svojo bodočnost z novimi prijemi in novimi metodami dela. Zakaj podjetje, ki si hoče zasigu-rati svoj obstoj tudi za bodočnost, mora biti vedno mlado. Za jeseniško Železarno pa pomeni mladost: visoko-kvalitetno delo.

Na jugu države rastejo iz tal novi kombinati železarn, ki imajo neprimerno ugodnejše surovinske in energetske baze, kot so na Jesenicah. Ti bodo že kmalu pričeli s proizvodnjo cenjenih jekel trgovske kvalitete za masovno potrošnjo, katerih vred-nost ne bo toliko odvisna od variabilnega kapitala. Zato pa ima Železarna Jesenice svojo bodočnost le v proizvodnji visokokvalitetnih izdelkov, katerih vrednost narašča predvsem po elementu delovne sile in manj po vrednosti materiala.

Vzrok za tako odločitev leži v zgodovini Jesenic, v njenih visokokvalificiranih kadrih in sploh v tra-diciji gorenjskega železarstva, v kateri tiče klice za razvoj visokokvalitetnega dela. Drugih gospodarsko ugodnih pogojev za industrijsko delo žal itak ni več. Nimamo ne rud, ne premoga, ne koksa, ne dovolj domače električne energije in še celo pro-stora ne, da bi gradili in se širili na priroden način. Zato je za delovni kolektiv jeseniške Železarne nuj-no, da se čim preje mogoče preusmeri na visoko-kvalitetno delo. To ni nikaka sentimentalna želja, temveč je posledica prirodnega procesa, ki sta ga sprožili jugoslovanska in evropska stvarnost.

Naša druga faza socialističnega gospodarstva se ne zadovoljuje več samo s cenanim manjvrednim materialom masovne proizvodnje, ampak rabi ra-stoče množine plemenitih jekel odlične kvalitete. Rabi jekla, ki se bodo dala 100%-no predelati na-prej s čim manjšimi proizvodnimi stroški in s čim manjšim izmečkom. Rabi tudi jekla, ki imajo boljše lastnosti od sedanjih, ki več izdrže in, ki so uporab-ljiva tudi pri vseh novodobnih industrijskih napra-vah.

Splošni evropski napor za racionalizacijo gospo-darstva morajo tudi pri nas priti do pravega izraza in je Železarna Jesenice kot prva poklicana, da gre z dobrim zgledom naprej. Kajti evropske in tudi naše zaloge železa niso neomejene in je treba zate-gadelj z razpoložljivo železno maso skrbno varče-vati. Varčujemo pa z jeklom tudi takrat, kadar mu damo z visokokvalitetnim delom najboljše last-nosti.

Končno z visokokvalitetnimi izdelki lahko edino konkuriramo ostalim železarnam in si s tem tudi povečujemo življenjski standard. Zavedati se mora-mo tudi tega, da se v mirni dobi rentabilnost nekega industrijskega podjetja ne meri po proizvedeni to-naži, ampak po vrednosti proizvedenega blaga.

Zato je potreben dolgotrajen proces, ker zahteva visokokvalitetno delo včasih drugačne surovine in drugačne naprave, predvsem pa drugačen odnos do dela, kot ga imamo še danes. Začeti pa je treba s to preobrazbo, dokler še imamo visokokvalitetne kadre, ki še imajo nekaj smisla za kvaliteto v krvi.

O tem, kaj je bistvo kvalitetnega dela, pa bo naš »Železar« kaj več povedal ob drugi priliki.

Z izvajanjem avtorja gornjega članka o vprašanju kvalitete se načelno strinjamo, saj pred naš kolek-tiv tudi naš družbeni plan postavlja prav vprašanje kvalitete. Pristavili bi le nekaj pripomb za lažje razumevanje celotnega vprašanja.

Dejstvo je, da naš gospodarski in industrijski razvoj že postavlja na prvo mesto tudi kvaliteto, jasno pa je, da je v naših naporih za izgradnjo in-dustrijske države in s tem osnove za socializem še vedno važno vprašanje kvantiteta. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da naš razvoj, kakor tudi vsak prehod iz nižje v višjo fazo diktira pogojem in potrebam primerno v vsedravnem merilu naš delavski razred s svojo Partijo na čelu. Nobenega dvoma ni, da je »rešitev« jeseniške Železarne v

kvaliteti, za kar ima tudi vse osnove, mislimo pa, da te kvalitete ne more ustvariti samo nekaj strokovnjakov, temveč z njihovo pomočjo le vsi delovni ljudje, vsi naši kovinarji in železarji. Kajti to je v naši novi družbeni stvarnosti stvar celotnega delovnega razreda, ne pa morda peščice sicer sposobnih in ambicioznih strokovnjakov, ki pa le premalo upoštevajo in se ne poglobljajo v tisto našo postopno preobrazbo družbenih odnosov, v tisto rast novih ekonomskih, političnih in kulturnih pogojev, ki se jih je na poti v socializem zadal za svojo veliko in vzvišeno nalogo naš delavski razred s svojo Partijo na čelu. Zavest, da naša borba ne stremlji samo za kvaliteto jekla, za kvaliteto v industriji, temveč tudi za kvaliteto novega socialističnega človeka, za kvaliteto na vseh družbenih poljih naše mlade socialistične države, ta zavest je osnova za polno razumevanje vseh pojavov v naši izgradnji socializma, razumevanje za tiste velike izpremembe, kakršne še ni dosegel noben narod in država na svetu in na drugi strani razumevanje za vse tiste težave, ki smo jih podedovali od zaostale in kapitalistične Jugoslavije in s katerimi se borimo in jih le postopoma

odstranjujemo. In ta zavest mora biti nujno politična, svetovno nazorska v smislu znanstvenega socializma in maksizma, z eno besedo komunistična. Strokovnost je samo eden izmed človeških pojavov, samo eden izmed pogojev za kvaliteto. Kakor ni politične ideje brez programa, kakor ni resnične umetnine brez idejnosti, tako tudi strokovnosti, brez politične opredeljenosti, same na sebi ni. Naš delavski razred pa postavlja zahtevo po napredni, socialistični strokovnosti. Tudi za to je potreben razvoj, ki ponavadi ni lahek in hiter. In od tega razvoja je tudi odvisno vprašanje kvalitete, vprašanje resničnega sodelovanja delovne inteligence z delovnim ljudstvom za čimprejšnjo dosego tistih ciljev, ki se jih je za svojo srečo in mir na svetu zadal naš napredni in revolucionarni delavski razred. In samo eden od teh ciljev je tudi kvalitetno delo.

Te pripombe naj bodo skromen prispevek k aktualnem vprašanju naše inteligence, katere en del še ne more razumeti, da samo z visokokvalitetno strokovnostjo le še ni urejen njen odnos do naše nove družbene ureditve in delavskega razreda.

Uredniški odbor

Ing. Hafner Pavle:

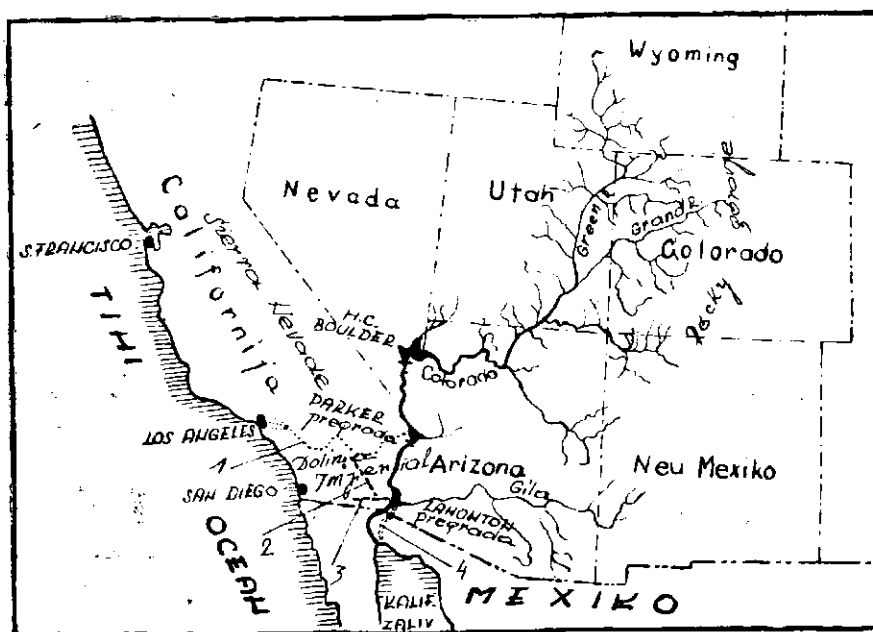
4

Gradnja hidrocentral v svetu in pri nas

Potrebno je bilo zgraditi v zgornjem toku reke pregrado in akumulacijski bazen, s pomočjo katerega bi se reguliral celotni odtok reke. Ob visoki vodi bi se voda nabirala v bazenu ter bi se preko leta enakomerno izpuščala iz pregrade. Bazen, ki imajo tako ogromno kubaturo, da lahko vzamemo celotni dotok, pravimo, da imajo celoletno akumulacijo. Tako ogromnih akumulacijskih bazenov imamo zelo malo. Vzemimo za primer akumulacijski bazen hidrocentrale Moste, ki ima celotno prostornino 7 milijonov m³. Srednji vodostaj Save v Mostah je cca 20 m³/sek in se ta bazen napolni cca v 4 dneh. Kot koristno akumulacijo pa upoštevamo samo ono prostornino bazena, ki jo koristimo za pogon turbin, t. j. od gladine do nekaj metrov nad vhomom dotočnega rova ali cevovoda. Pri hidrocentrali Moste je ta koristna akumulacija samo dobra polovica celotne akumulacije in se napolni v cca 56 urah pri 20 m³/sek. dotoka. Za regulacijo vodnega režima reke Colorado je bilo potrebno zgraditi vodni bazen s celoletno akumulacijo, ako se je hotelo, da bo odtok v strugi od pregrade navzdol enakomeren. Vsa visoka in nizka voda se nabira v bazenu, iz njega se pa enakomerno izpušča. Srednji letni vodni pretok je 650 m³/sek, leto ima 31,536.000 sek in znaša letna pretočna količina cca 20,8 milijard m³ ali 20,8 km³. Na podlagi vseh obstoječih podatkov, to je padavinskih in rečnih, so projektanti predvideli bazen z akumulacijo 37,5 km³ ali 37,5 milijard m³, tako, da je možno akumulirati tudi do sedaj najvišjo znano vodo, ki je bila leta 1884 in je znašala 8400 m³/sek. Z ustvaritvijo tega bazena v gornjem toku reke se je tudi povzročilo, da reka na tem mestu odlaga ves prod in blato, ki ga prenaša iz gorovja Rocky. Po

računih bo znašala ta količina odloženega gramoza v 50 letih cca 3,5 km³. Radi tega so tudi prostornino akumulacije zvišali za cca 5 km³. Reka odlaga ta prod na pričetku akumulacijskega bazena in na pregrado samo ta prod nima nikakega vpliva, kajti bazen sega dobrih 100 km po reki navzgor. Pregrada, ki ima ime po predsedniku Hoover-u, ki je bil za časa graditve predsednik Združenih držav, je situirana v drugi tretjini reke na koncu Grand Koniona. Od pregrade niz-vodno reka nima nobenega pritoka, razen reke Gila. Tako je s tem akumulacijskim bazenom dejansko urejen vodni režim, ker spodnji tok reke ne moti noben pritok. Tako je odstranjena vsa nevarnost visoke vode in poplav v dolini Imperial. Tako prvič človek s svojimi napravami urejuje in diktira vodni režim neke reke.

Celotni vodni gigant t. j. pregrada, akumulacijski bazen, hidrocentrala in odvodni rovi se imenuje Boulder hidrocentrala. Pregrada, ki se imenuje Hoover je visoka 221 m in ima masivno ločno obliko. Tehnično imenujemo tako obliko pregrade ločnotežnostno, to se pravi, da pregrada kljubuje ogromnim vodnim masam s svojo ločno obliko in s svojo masivnostjo. Isti tip pregrade je tudi pri hidrocentrali Moste. V temeljih je pregrada široka 193 m. Preko krone jezusa je speljana 8 m široka cesta. Preko pregrade se ne pretaka nikaka voda, temveč jo iz bazena izpuščajo po štirih rovih premera 15 m. Za izpraznitev bazena služijo štirje rovi po dva na vsakem bregu, vsak premera 15 m. Za odvajanje odvišne vode služita dva pretočna rova s pretočnim jezmom, vsak na enem bregu, istotako premera 15 m. Če naraste gladina bazena preko dopustne višine se

Porečje Kolorada:

1. Vodovod od Parker pregrade do Los Angelesa.
2. All-Amerika kanal.
3. Imperial kanal.

voda prične prelivati preko stranskih dveh pretočnih jezov v pretočne rove in preko njih mimo pregrade v spodnjo strugo. Na vsaki strani pregrade sta dva utočna stolpa, ki služita za odvzem vode za pogon turbin. V stolpih so naprave za čiščenje grabelj in zatvornice. Tik pod pregrado sta dve strojnici vsaka na enem bregu. V strojnicah so montirane turbine

z generatorji. Vsaka strojnica ima po 8 turbin in isto število generatorjev. Posamezna turbina daje pri polni obremenitvi 40.000 PS energije. Celotna hidrocentrala daje letno 6 milijard kWh, v letih z nizkim vodnim stanjem pa 4,3 milijarde kWh. Glavni odjemalec tega toka je vodovod Colorado—Los Angeles, ki odvzema letno 2 milijardi kWh.

Poročilo o važnih zakonih in uredbah

Železar se je odločil, da bo seznanjal bralce redno o novih zakonskih predpisih in je zato v posebni rubriki že objavil 1. seznam zakonskih predpisov dne 4. aprila 1952. Zaradi enotnosti te rubrike bomo najprej navedli nekaj najbistvenejših predpisov gospodarskega značaja, ki so temelj novega ekonomskega finančnega sistema. Prvi predpis je sicer iz lanskega leta, in to je Zakon o planskem vodstvu narodnega gospodarstva, ki je izšel v Ur. listu FLRJ šte. 569/58 z dne 30. 12. 1951.

Nadaljnja važnejša gospodarska zakonodaja letošnjega leta je bila objavljena v sledečih Uradnih listih FLRJ:

Št. 1/1 z dne 1. jan. 1952: Resolucija ob predlogu družbenega plana FLRJ;

Štev. 2/1 z dne 1. jan. 1952: Resolucija ob predlogu proračuna za leto 1952;

Štev. 5/1 z dne 1. jan. 1952: Temeljni zakon o družbenem prispevku in davkih;

Štev. 8/1 z dne 1. jan. 1952: Zakon o volitvah delavskih svetov gospodarskih podjetij;

Štev. 9/1 z dne 1. jan. 1952: Uredba o obvezni kalkulaciji in obračunu stroškov v industriji in rudarstvu;

Štev. 20/3 z dne 16. jan. 1952: Navodilo k Uredbi o obvezni kalkulaciji in obračunu stroškov v industriji in rudarstvu;

Štev. 38/5 z dne 23. jan. 1952: Navodilo za volitve delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih podjetij;

Štev. 49/6 z dne 30. jan. 1952: Uredba o ustanavljanju in delu trgovskih podjetij;

Štev. 78/9 z dne 20. 2. 1952: Uredba o začasni tarifi prometnega davka;

Štev. 92/9 z dne 20. 2. 1952: Odločba o preskrbi s kurivom;

Štev. 93/9 z dne 20. 2. 1952: Navodilo o povračilu (regresu) razlik pri ceni kuriva za potrebo prebivalstva;

Štev. 96/10 z dne 5. 3. 1952: Uredba o temeljih poslovanja gospodarskih podjetij;

Štev. 100/10 z dne 5. 3. 1952: Pravilnik o financiranju fizkulturnih organizacij;

Štev. 102/10 z dne 5. 3. 1952: Navodilo k uredbi o temeljih poslovanja gospodarskih podjetij;

Štev. 139/41 z dne 22. 3. 1952: Uredba o gradnji;

Štev. 150/15 z dne 26. 3. 1952: Navodilo o vplačevanju amortizacije drž. gosp. podjetij in o uporabi amortizacijskih skladov;

Štev. 151/15 z dne 26. 3. 1952: Navodilo o načinu poslovanja trgovskih agencij;

Štev. 164/16 z dne 31. 3. 1952: Uredba o organizaciji posredovanja dela;

Štev. 169/17 z dne 1. 4. 1952: Zakon o družbenem planu FLRJ za leto 1952;

štev. 170/17 z dne 1. 4. 1952: Zakon o proračunu FLRJ (Zveznem proračunu za leto 1952);

štev. 171/17 z dne 1. 4. 1952: Zakon o pooblastitvi Vlade FLRJ za ustanavljanje družbenih skladov,

štev. 177/17 z dne 1. 4. 1952: Odločba o ustanavljanju in delu tehničnih trgovin.

štev. 182/18 z dne 5. 4. 1952: Temeljna uredba o ustanovah s samostojnim financiranjem;

štev. 225/20 z dne 12. 4. 1952: Odločba o arbitražnem postopku za določitev zneska potrebnih obratnih sredstev gosp. podjetij;

štev. 244/22 z dne 19. 4. 1952: Splošni zakon o ljudskih odborih;

štev. 249/23 z dne 23. 4. 1952: Zakon o upravnih sporih;

štev. 258/24 z dne 26. 4. 1952: Zakon o javnem pravobranilstvu;

štev. 260/24 z dne 26. 4. 1952: Zakon s spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi ljudskih sodišč;

štev. 264/24 z dne 26. 4. 1952: Odločba o razporeditvi sredstev odpravljenih skladov drž. gosp. podjetij;

štev. 268/24 z dne 26. 4. 1952: Pravilnik o gradbenih dovoljenjih;

štev. 269/24 z dne 26. 4. 1952: Pravilnik o tehničnem pregledu izvedenih gradbenih objektov.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu

Sindikata Železarne je v okviru DSD »J. Gregorčič« organiziral sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu, ki je sijajno izpadlo, saj je bilo eno največjih tovrstnih prireditev na Jesenicah. Nastopilo je 22 ekip in 90 posameznikov moških, žensk, mladincev in mladink, delavcev in nameščencev, mojstrov in vajencev.

Rezultati tekmovanja so sledeči:

Ekipa: 1. MIŠ (Valentar, Dakič, Oblak); 2. Ljvarna; 3.—4. Konstrukcijska delavnica in ključavničarji.

Mladinci: 1. Šabec, 2. Valentar, 3.—4. Žlebir in Smrke.

Članice: 1. Korbarjeva, 2. Narodova.

Člani skupina A: 1. Štrumbl L., 2. Valentar, 3.—4. Kosmač in Korbar.

Člani skupina B: 1. Oblak Jože, 2. Štrumbl Z., 3.—4. Knific J. in Špec.

Za presenečenja so poskrbeli Šabec pri mladincih, Valentar pri članih in Oblak v skupini B.

Na čast rojstnega dne maršala Tita pa je Sindikat Železarne v soboto in v nedeljo 24. in 25. maja organiziral Sindikalno prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu, na katerem so barve jeseniških kovinarjev zastopali zmagovalci na tovarniškem prvenstvu. Rezultate bomo objavili prihodnjič

Kegljači

V kratkem bodo kegljači DSD »J. Gregorčič« otvorili obnovljeno kegljišče na kazinskem vrtu. Po dolgi borbi jim je to vendarle uspelo. Za obnovo kegljišča so tudi sami opravili 890 udarniških ur. Rebolj Franc jih je naredil 120, sledijo pa mu Kelih A., Langus A., Čop S., Kemperle F., Pesjak D. in številni drugi člani.

Za dobro organizacijo gre zahvala Kelihu Antonu in predsedniku kluba Kemperle Filipu.

K otvoritvi kegljišča vabimo vse ljubitelje kegljaškega športa in se za popolno razumevanje in izdatno pomoč Uprave DSD »J. Gregorčič« in direkcije Železarne, ki sta omogočila to otvoritev, iskreno zahvaljujemo.

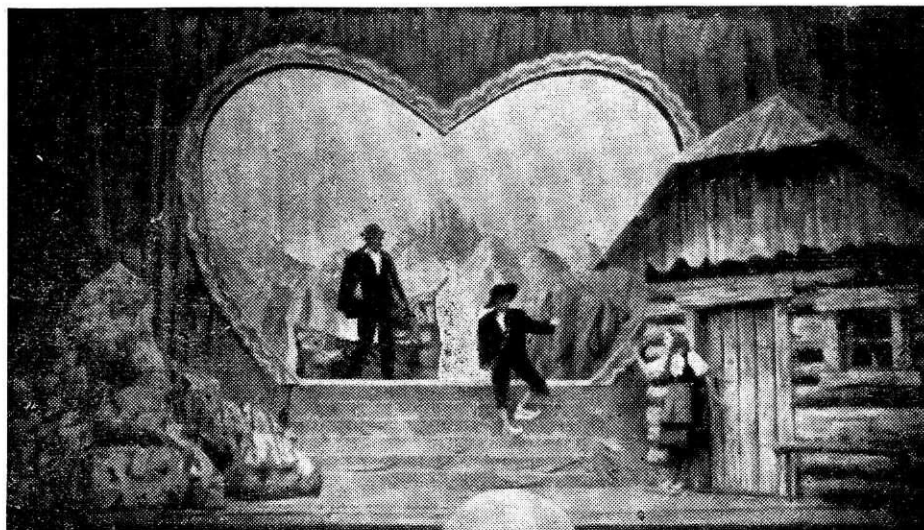
KULTURA IN PROSVETA

Z mladinsko igro »Pastir Peterček« Mestno gledališče gostuje po deželi. Štiri predstave (je imelo v Kranjski gori in po dve v Ratečah in na Dovjem. Povsod so bile dvorane nabito polne in hvaležno občinstvo je navdušeno ploskalo predvsem mladim igralcem, pa tudi neugnarnemu Cegnarjevemu Gašperju. Predvidena so še gostovanja v Bohinju, Radovljici, Zabreznici, Ljubnem in drugod.

Istočasno pa gledališče pripravlja za soboto 7. junija v režiji prof. Tomažiča premiero Priestly-eve socialne in psihološke igre »Inspektor na obisku«.

Mestno gledališče gostuje in pripravlja novo premiero

Ali že veste, da se na Jesenicah ustanavlja delavsko prosvetno društvo „SVOBODA“ ?

Pripravljalni odbor je že začel z delom. Vabimo vse stare Svobodaše, da se vključijo v novoustanovljeno »Svobodo«. — Več o ustanovitvi in nalogah »Svobode« bomo objavili prihodnjč.

DOMA

TITOVO ŠTAFETO LJUDSKE TEHNIKE SO KAJAKAŠI PONESLI IZ JESENIC

Le malo kdo od Jeseničanov je vedel, da bo Titova štafeta Ljudske tehnike začela svojo pot tudi na Jesenicah. V torek, 13. maja dopoldne se je šest kajakašev — članov brodarskega društva iz Ljub-

ljane zbralo ob bregu Save pod Železarno, da poneso pozdrave Titu po poteh naših rek. Okoli njih se je zbralo le malo najbližjih prebivalcev, prišli pa so predstavniki Ljudske tehnike in organizacij iz Jesenic in nekaj šolske mladine. Ob 11. uri so bili kajakaši pripravljeni. Predsednik MLO tov. Matevž Kolar je prebral besedilo čestitk in pozdrav Titu in pridružil tudi voščila jeseniških kovinarjev. Pogumnim kajakašem pa je želel srečno pot. Drug za drugim so zdrsli vitki kajaki po divjih valovih Save, ki se prav v Beogradu zliva v Donavo in ne samo ob rojstnem dnevu, temveč sleherni trenutek Titu šumlja pesem našega dela in ljubezni do njega.

Ko smo že pri kajakaših, naj omenimo, da smo tudi na Jesenicah v okviru Ljudske tehnike dobili brodarsko društvo. Pred kratkim se je ustanovil tudi odbor, ki je že začel z delom. Nabavili so tudi že 3 kajake. Društvo namerava ob umetnem jezeru hidrocentrale Moste, ki nudi idealne pogoje za razmah brodarstva pri nas, postaviti svojo čolnarno. Novoustanovljeno brodarsko društvo vabi vse, ki se zanimajo za vodni šport, da vstopijo v njihove vrste.

JESENIŠKI PIONIRJI BODO LETOS TABORILI OB ZAVRŠNICI V ŽIROVNICI

V lanskoletnih šolskih počitnicah je mestni pionirski svet na Jesenicah, organiziral dva pionirska tabora s preko 200 udeleženci. Njihova vasica, ki je štela 24 platnenih hišic, je stala na majhni jasi, malo odmaknjena od poti, ki vodi iz Ukance do Savice v blažini bohinjskega jezera. Življenje v taboru je bilo vedno veselo. Razne igre, petje, kopanje v jezeru in številni izleti so spremljali življenje v taboru. Spoznali so lepote in izobilje narave, ki ga nudi s svojim neizmernim bogastvom človeku in živali. Učili pa so se tudi spoštovati in negovati naravo in mnogih spretnosti in vrlin, ki jih mora poznati tabornik. Ponoči so preizkušali svojo vztrajnost in neustrašenost. Ukanje sov, lajež lisic, šum slapa Savice in šelestenje gozda je spremljalo nočne straže, ki so budno stražile speče tabornike in njihovo vasico.

Taborni ogenj in večeri ob njem z originalno taborniško vsebino — koliko nepozabnih dogodkov! Partizani Drago, Tinček in drugi so pripovedovali o borbi, življenju in delu partizanov.

»Škoda, da nismo bili takrat že veliki« — so dejali pionirji.

Na taborenju pa so se naučili tudi postavljanja šotorov, vezanja vozlov, kurjenja ognjev, orientacije, gozdnih znamenj in še mnogih reči, ki jih rabi človek v življenju.

Lansko letno taborenje so omogočili z gmotno podporo predvsem Republiški svet zveze pionirjev, DS in UO ter direkcija Železarn, Sindikat metalurških delavcev Železarn ter mnoga druga podjetja, organizacije in ustanove.

Tudi letos bodo šli jeseniški mladinci in pionirji taborit. Rod tabornikov na Jesenicah je pričel že z vsemi predpripravami. Taborili bodo ob Završnici pri Žirovnici.

V ta namen so sklicali širše posvetovanje vseh predstavnikov organizacij, društev, podjetij, šol in ustanov na Jesenicah. Na tem posvetovanju so sklenili, da prevzame organizacijo taborenj rod tabornikov, ki bo organiziral več taborov skupno za 300 mladincev in pionirjev. AFŽ pa bo organizirala dnevna letovanja za 200 pionirjev in poslala na letovanja v obmorske

kraje 100 otrok. Da bodo udeleženci kolonij pravočasno zdravniško pregledani in cepljeni proti nalezljivim boleznim, bodo terenski odbori množičnih organizacij pričeli takoj z izborom otrok, ki jih bodo pregledala vodstva šol. Prednost pri sprejemanju v taborne in druge kolonije bodo imeli pionirji in mladinci s pozitivnimi uspehi v šoli. Socialno šibki, sirote, pa bodo sprejeti v kolonijo brezplačno. Vse organizacije, društva in podjetja na Jesenicah so se obvezale prispevati k zbiranju materialnih sredstev. Višina prispevka staršev vsakega

udeleženca še ni dokončno določena, vendar ne bo večja od dohodka otroške doklade. Ker pa zavisi dobra organizacija taborov in kolonij ter življenja v njih od dobrega vodstva, bodo za kulturno vsebino tabora skrbeli profesorji in učitelji jeseniških šol, ki bodo žrtvovali nekaj tednov za pedagoško vodstvo v kolonijah. Mladinci in pionirji pa se trudijo, da bodo do zaključka šolskega leta dosegli čim lepše učne uspehe in si s tem zaslužili nagrado trotedenskega taborenja ali bivanja v drugih počitniških kolonijah. C.

Vprašaj — dobiš odgovor!

Podpisani si dovoljujem staviti vprašanje s prošnjo za komentar.

Slučaj, ki sem ga doživel, hočem opisati brez vsakega olepšavanja in bo zvenel morda bolj humoristično. Če mislite, da spada bolj v »Pavliha«, ne bo užaljen, če ga vržete v uredniški koš. Bilo je takole:

Tehnika in oslovsko sila!

»Horuk! Dajmo! Včeraj je šlo, danes pa ne. Kaj je to za en hudič? Ho...«

Tako so se oglašali delavci, ko so skušali spraviti 20 tonski naložen vagon od rampe skladišča na Javorniku do krožne plošče.

Mojster, ki se je upiral poleg mene v odbijač je imel na vratu nabrekle žile. Tudi ostali štirje so imeli nekam spačene obraze. Vagon se je pomaknil le od časa do časa za nekaj cm, po moji sodbi z brzino največ 20 metrov na uro.

Očitek, da je včeraj šlo, danes pa ne, je vplival na me, kot, da sem jaz kriv, da ne gre. Pač novinec, si mislijo. Odnahal sem in si otrl pot s čela.

»Ne bo šlo!« pravi oni, ki je drezal z drogom pod kolesa.

»Po ljudi grem,« se odločil mojster.

Ko nas je bilo več, je vagon počasi lezel proti cilju. Toda spet se ustavi in konec. Pripombe, šale in zbadljivke in povabljenosti so se razšle. Morala je priti lokomotiva in potegniti vagon do krožne plošče.

Vprašal sem starejšega delavca, če je tak način premikanja v navadi, ali samo slučaj.

»Ne!« je odsekal. »Nekdaj smo premikali vagonce z volovsko, zdaj pa jih z oslovsko silo!« Rad bi ga še nekaj vprašal, pa je že izginil. Kar tako

na prste sem zračunal, da stane tak špas, če so trlje vagoni na dan in se z njimi zamudi sedem delavcev po 20 minut, sedem delovnih ur.

Po takem sklepu je imel tisti delavec kar prav, ko je dejal »oslovsko sila«?

Luznar Franc, Javornik IV.

Odgovor:

Mislimo, da k zgornji zgodbi ni treba posebnega komentarja. Ker se je zgodila že pred časom, upamo, da so delavci Javornika IV. uredili zadevo tako kot je prav. Če jo pa niso, potem lahko samo svetujemo naj zadevo kolektivno in vsem v prid čimprej rešijo ali pa naj predložijo referatu za racionalizacijo in novatorstvo predlog o novi »oslovski sili«. Zadeva je v vaših lastnih rokah in ni dvoma, da jo ne bi tudi rešili.

Na sestankih sindikalnih podružnic in Tovarniškega odbora, je bilo precej diskutiranega o preskrbi našega delovnega človeka, predvsem pa o delavskih menzah. Tozadevni sklep je sprejel tudi Tovarniški odbor Sindikata na svoji letni skupščini 20. I. 1952. Predsednik Gospodarskega sveta FLRJ tov. Boris Kldrič je dejal, da se cene ne bodo dvignile in zaradi obstoječih razmer v gospodarski strukturi naše socialistične države tudi ne znižale. Vendar se je hrana v menzah podražila za okoli 400 din, tako, da stane na mesec sedaj 2800 dinarjev, preje pa je 2400 din.

Če hočemo, da bo naš delovni človek res ustvarjal to, kar zahteva od njega naša socialistična skupnost, sem mnenja, da bo moral D. S., Sindikat in Partijska organizacija, temu vprašanju posvetiti še večjo skrb.

Omenil bi tudi vprašanje barak in razdelitve kurjave, prav tako pa tudi čistočo v teh barakah. Ne bi iznašal teh vprašanj, če me ne bi sodelavci kot sindikalnega funkcionarja vsak dan izpraševali o tem. Vaš odgovor ne bo veljal samo meni, temveč vsem, ki so zainteresirani na tem.

Zorko Karel — žična valjarna

Odgovor:

Zanimali smo se na komunalnem oddelku za te zadeve in zvedeli sledeče: abonenti plačajo 88 din dnevno za kosilo in večerjo, kar znaša 2640 din mesečno. Menzo samo pa stane ta hrana 115 din, ali mesečno 3460 din. To razliko plača Železarna in mislimo, da je zadosten dokaz za skrb delovnega človeka. Glede povišanja cen pa to-le: tov. B. Kidrič ni mislil pri povišanju cen samo na menze, temveč na povprečje cen vseh artiklov. Res je, da so se marsikje cene dvignile, toda povprečje cen beleži stalno padanje. Pri tem pa moramo upoštevati, da se prav pri menzah ni podražila hrana, temveč le režijski stroški: kurivo, voda, luč itd. so se podražili.

Glede kurjave in čistoče v barakah pa se je že vse mogoče ukrepalo, toda zaman. Rešitev tega vprašanja je odvisna od samih stanovalcev teh barak in to na enostaven način, čim ne bodo eden drugemu kradli kurjave, se je neupravičeno polasčali in skrbeli sami za red in čistočo, ne pa še po tretjem popravilu električne instalacije isto zopet sami potrgali in uničili. In še nekaj: borba za socializem zahteva od nas vseh marsikakšne žrtve in razumevanja za to, kar se ne da ustvariti čez noč. Samo čakati na izboljšanje in kritizirati pa se pravi postaviti se proti vsem, ki se trudijo za boljše življenje nas vseh.

Čeravno ne spada to vprašanje samo v okvir železarne temveč vseh Jesenic, bi ga vseeno postavil. Ko že govorimo o zaščiti in higieni delavca in človeka sploh, mislim, da bi že lahko rešili vprašanje nabave vozila za škropljenje cest, saj so naše ceste poleti ob vse večjem prometu kar zakrite z oblaki dima. Delavec se na je že dovolj prahu v tovarni, po poti domov pa nič manj. Brezobzirno drveča vozila, ki se ne menijo za pešce, vzdigavajo oblake dima, v katerih je tudi nevarnost nesreče večja.

O cesti in prahu bi se še marsikaj lahko govorilo, toda ogromen doprinos za Jesenice bi bila že samo škropilnica.

Delavec Železarne

Odgovor:

Mestna občina ima že dlje časa pripravljen in preurejen kamion za ta namen. Izdelavo cistern in drugih naprav pa je prevzela Železarna. V risalnici izdelujejo načrte, konstrukcijska delavnica pa je prevzela izdelavo. V risalnici obljublajo, da so že skoraj gotovi, upajmo, da bodo res kmalu. In če bodo v konstrukcijski delavnici pohiteli, bomo nemara škropilnico še letos imeli. Čeprav

to vprašanje ne spada samo v okvir železarne temveč vseh Jesenic, vendarle rešitev tega vprašanja odvisi zaenkrat samo od železarne. Škropilnice pa ne bodo veseli samo delavci, temveč vse prebivalstvo Jesenic. Prepričani so, da jo bodo kmalu videli, mi pa, da ni nobenih zaprek, ki bi ta prepričanja razočarala.

DOPISUJTE V RUBRIKO: VPRAŠAJ — DOBIŠ ODGOVOR!

PO SVETU

Takole izgleda najnovejši helikopter, ki ga izdelujejo za ameriško vojsko. Helikopter se pritrdi na hrbet in tehta 40 kg. Z ročico pilot vodi vodoravni ali navpični let, z

njo pa tudi regulira dovajanje goriva in s tem brzino. Pilot vzleti in pristaja na nogah. Mogoče ne bo več dolgo, ko bomo tudi mi s takole pripravo lahko odšli na izlet, smučarji pa niti žičnic ne bodo potrebovali.

Motor težak 91 kg vleče tovor 21 ton

Reakcijske turbine so pokazale, da njihova uporaba ni omejena samo za hitra lovska letala. Tovarna Boling, ki proizvaja te turbine, je izdelala nove, manjše modele in jih

montirala na kamione. Pri poizkusnih vožnjah so bili doseženi nepričakovani uspehi. Turbina težka 91 kilogramov, je poganjala kamion, težak 13 ton s tovorom 21 ton. Diesel-motor, ki bi razvijal isto moč kot turbina, bi bil sedemkrat večji in težji za 1.200 kg.

*

Ameriška mornarica uvaja na svoje brodovje elektronskega »krmarja«, ki avtomatično vzdržava smer vožnje letalonosilk in pri tem upošteva tudi smer vetra. »Krmarju« se lahko celo ustmeno preko radia dajo navodila in ukazi za spreminjanje smeri vožnje.

Izdelan je tudi računski stroj, poznan pod imenom »S.W.A.C.«, ki istočasno rešuje 150 algebrskih enačic in lahko izvrši v štirih urah 4.000.000 računskih operacij iz osnovne do visoke matematike.

Največ pa pričakujejo od elektronskega robota, ki so ga uporabljali v minuli vojni pri protiletalskem topništvu za izračunavanje merilnih elementov. Zdaj ga uporabljajo in izpopolnjujejo za potrebe dirigiranih vodenih izstrelkov. Konstruktorji smatrajo, da je ta elektronski robot prototip robotov bodočnosti, ki bodo upravljali ali pomagali upravljati vodenje ladij, železnic, letal in celo serijske proizvodnje bodoče industrije.

*

Največji bombardier na reakcijski pogon

Novi bombnik ameriškega letalstva XB-52 je dosedaj največji zgrajeni bombnik na reakcijski pogon. Bombnik je težak 175 ton in predvidevajo, da bo letel z brzino 960 km na uro. Ima izredno velik akcijski radius in osem reakcijskih motorjev. Vsi ostali tehnični podatki so še tajnost.

Atomski top

Za oborožitev ameriške vojske se v velikih količinah proizvaja top, ki izstreljuje namesto dosedanjih granat, kroglo na osnovi atomskih bomb. Top je nekak naslednik znanih težkih artiljerijskih orožij za obleganje in uničevanje velikih sovražnih koncentracij, kot so bili »Dolgi Tom« in »Debela Berta«. Top je težak z vsemi deli 75 ton in se lahko s pomočjo dveh ob kraju postavljenih traktorjev premika iz kraja v kraj z brzino 56 km na uro.

*

V letu 1951 so ZDA proizvedle preko 100 milijonov ton jekla. To je prvi primer v zgodovini jeklarstva ZDA, da se je v enem letu proizvedla takšna količina jekla.

Splav za reševanje

Ameriško letalstvo je dobilo novi model splava za reševanje ponesrečenih pilotov na morju.

Novi splav je izdelan v obliki in velikosti torpeda in se kot tak tudi odmetava z ladij ali letal. Čim se aluminijsko torpedo dotakne vode, se avtomatsko odpre in iz njega se prav tako avtomatsko napihne gumijasti splav v velikosti 6,60 m × 2,40 m. Na splavu je štiricilindrski motor z gorivom za 480 km vožnje po morju, oddajni in prijemni radio-aparat, naprava za radijsko upravljanje iz daljave, takozvani avtomatski pilot, posebne naprave za gretje in hrana, ki zadostuje osmorici potnikov, kolikor jih splav lahko sprejme, za pet dni.

Letalo ali ladja, ki odvrže v morje tak splav, lahko s pomočjo radia vzpostavi motor na splavu v pogon, oziroma ga lahko zaustavi in prav tako s pomočjo radia vodi splav do ponesrečenec na morju.

*

Šest milijard dolarjev bodo potrošile ameriške firme za reklamo svojih proizvodov. Lani so izdale 5.700 milijonov dolarjev samo za reklamo vse firme od proizvajalcev otroških igrak do televizijskih aparatov. Predvidevajo pa, da bodo teh šest milijard še prekoračili, zaradi vse večje kupne moči ameriškega prebivalstva, proti pričakovanjem ameriške vlade.

*

American Petroleum Institute je objavil, na osnovi najnovejših raziskovanj, podatke iz katerih je razvidno, da je strah nekaterih stro-

FILM - KINO

Mestni kino Jesenice predvaja:

Od 27. V. do 29. V. jugoslovanski film »Dečak Mita«. Film obravnava zgodbo mladega fanta, ki ga težke razmere v predvojni Jugoslaviji skozi vse težave in borbo privedejo v napredne revolucionarne delavske vrste in od tod tudi v partizane. Film ima sicer že znane napake naših domačih filmov, je pa v marsičem velik korak naprej.

Od 30. V. do 3. VI. angleški film »Lady Hamilton«. Zgodba o slavnem angleškem admiralu Nelsonu in nje-

govni tragični ljubezni. Igrata slavna in poznana zakonca Leigh in Laurence Oliver. Film je zgodovinsko precej točen in je v njem zlasti dovršena sijajna ponazoritev pomorske bitke pri Trafalgarju l. 1805.

Od 4. VI. do 8. VI. angleški film »Trgovina s starinami«. Napeta kriminalna storija okoli trgovine s starinami, njenega lastnika s slabo vestjo, njegove hčerke, ki obeta postati odlična violinistka in uslužbencu v trgovini, ki razkrinkuje vse skrivnosti. Tudi za ljubitelje glasbe nekaj vmes.

Od 9. VI. do 12. VI. francoski film »Polkovnik Chabert« posnet po zgodbi čudovitega poznavalca človeške narave in njenih slabosti Honora de Balzaca. Žalostna usoda polkovnika

Chaberta bo pretresla vsakogar. Naslovno vlogo igra že pokojni slavni Raimu Bel Marie.

Od 13. VI. do 16. VI. ameriški film »Asfaltna džungla«. Izreden film, najboljši, kar so jih zadnje čase napravili Amerikanci. Porok zato je ime režiserja Johna Hustona, ki ga poznamo iz filmov »Zaklad Sierra Madre« in »Key Largo«. Nastopajo tudi izredni igralci, med njimi Sterling Hayden, ki je med vojno dovažal pomoč našim partizanom.

Od 17. VI. do 20. VI. nemški film »Dekleta za rešetkami«, ki obravnava vprašanje pokvarjene mladine. Seveda film vprašanja ne reši, a ga v marsičem pošteno osvetli. Dobro izbrani tipi in tipična nemška okolica so kvalitete filma.

Od 21. VI. do 24. VI. francoski film »Molk je zlato« s podnaslovom francoska filmska komedija iz otroške dobe kinematografije. Sijajna in zabavna filmska zgodba, ki ji je prirejana precejšnja porcija dokumentarnosti, saj je slavni režiser filma Rene Clair vsebino črpal iz lastnih doživetij iz svoje mladosti in sodelovanja pri začetku kinematografije.

Od 25. VI. do 30. VI. ameriški barvni film »Bagdaski tatič« izdelan po vzorcu »Ali babe« in »Tisoč in ene noči«. Barve, razkošje, paša za oči in izrabljena zgodba, ki bo pa vendar pritegnila številne igralce.

Obiskujte

LETNI KINO za „Jelenom“

B I F É

Predstave vsak dan
ob 20.30 uri

kovnjakov o pomanjkanju nafte v bodočnosti neosnovan.

Podatki odkrivajo, da so v letu 1951 našli ležišča nafte, ki so dvainpolkrat večja od letne potrošnje ZDA. Preteklega leta je ameriška proizvodnja nafte dosegla 2.500 milijonov sodov in postavila s tem nov rekord, do sedaj odkrita in odprta ležišča pa imajo 32.300 milijonov sodov nafte.

Istočasno se je v zadnjih 15 letih trikratno povečalo izkoriščanje zemeljskega plina. Z gradnjo sicer izredno dragih dovodnih cevi za plin

v skupni dolžini 505.000 km je v veliki meri zagotovljeno izkoriščanje zemeljskega plina za industrijske in civilne potrebe. Štiri petine potrošenega plina v ZDA je prirodni zemeljski plin. Perspektive pa odpirajo še znatno povečanje potrošnje v bodočih letih.

*

Iz vrhovne zavezniške komande v Evropi je javljeno, da bo od Severnega morja pa do Alp postavljen radarski pas, ki bo zapadno Evropo čuval pred iznenadenjem iz zraka.